

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PROBLEMATIKA BOZP V PROSTŘEDÍ
BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ ČESKÉ REPUBLIKY**

Autor práce: Zdeněk Rada, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: kombinované studium

Vedoucí práce: Mgr. Bc. Radovan Sládek

Katedra: Právních oborů a bezpečnostních studií

2021

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Zdeněk Rada, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Problematika BOZP v prostředí bezpečnostních sborů České republiky

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Occupational safety and health (OSH) in the security forces of the Czech Republic

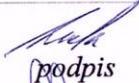

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): Mgr. Bc. Radovan Sládek

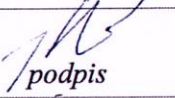
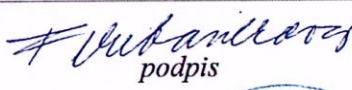

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): říjen 2020

Cíl bakalářské práce:

Cílem bakalářské práce je pojednat o problematice bezpečnosti a ochraně zdraví při práci (dále jen BOZP) v bezpečnostních sborech České republiky. Následně se bude bakalářská práce zabývat problematikou BOZP z pohledu zlepšení jejího školení v bezpečnostních sborech a vyjádřením vlastního názoru a vizi případného zkvalitnění těchto dodržování a školení BOZP.

Student: Zdeněk Rada, DiS.	15. 11. 2020 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. Bc. Radovan Sládek	15. 11. 2020 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	13. 11. 20 datum	 podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	1. 12. 20 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	1. 12. 20 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Bc. Radovanu Sládkovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

RADA, Z. Problematika BOZP v prostředí bezpečnostních sborů České republiky: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2021. 59 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Bc. Radovan Sládek

Klíčová slova: BOZP, bezpečnostní sbory, zákon, Covid 19, první pomoc, dotazníkové šetření

Tato bakalářská práce pojednává o problematice BOZP v prostředí bezpečnostních sborů České republiky. Práce je rozdělena do dvou částí. Teoretická část je zaměřena na seznámení čtenáře, co vůbec BOZP je se zaměřením na BOZP v prostředí bezpečnostních sborů a objasněním jednotlivých problematik s ním souvisejících.

V druhé části bakalářské práce bylo zjišťováno prostřednictvím dotazníkového šetření, zda a jakým způsobem probíhá v bezpečnostních sborech školení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zda tyto školení probíhají v pravidelných intervalech, zda jsou příslušníci těchto sborů dostatečně proškoleni v rámci těchto školení a zda ví, jak postupovat v případě pracovního úrazu a zda při těchto školení probíhá i školení předlékařské první pomoci.

ABSTRACT

RADA, Z. Occupation safety and health (OSH) in the security forces of the Czech republic: Bachelor Thesis. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2021. 59 p. Supervisor: Mgr. Bc. Radovan Sládek

Key words: Occupation safety and health (OSH), the security forces, law, Covid 19, first aid, questionnaire survey

This bachelor thesis is focused on the occupational safety and health (OSH) in the environment of the security forces of the Czech Republic. The work is divided into two parts. The theoretical part of the thesis is focused on acquainting the reader with the topic of the OSH. What exactly OSH means in environment of the security forces and clarify how is OSH related to individual issues.

In the second part of the bachelor's thesis was find out through a questionnaire survey in security forces how and whether this training is taking place. If this lessons have regular repetitions, if this training lessons are enough for members of security forces, and if they know, what to do in case of injury at work and whether pre-medical first aid training also takes place during these trainings.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Bezpečnost a ochrana zdraví při výkonu služby	10
2.1 Prevence rizik a povinnosti bezpečnostního sboru	12
2.2 Osobní a ochranné prostředky, mycí, čisticí a desinfekční prostředky	13
2.3 Povinnosti bezpečnostního sboru při služebních úrazech a nemocích z povolání	17
2.4 Služebny a služební prostředí.....	20
2.5 Práva a povinnosti příslušníků	21
2.6 Problematika BOZP v souvislosti s pandemickou situací Covid-19.....	22
3 Odborové organizace v rámci bezpečnostních sborů ve spojitosti s BOZP.....	25
4 Zdravotní způsobilost, Ozdravný pobyt.....	28
4.1 Druhy pracovnělékařských prohlídek	28
4.2 Ozdravný pobyt	32
5 Předlékařská první pomoc.....	34
5.1 Právní úprava neposkytnutí první pomoci	35
5.2 Základní pravidla předlékařské první pomoci.....	36
6 Dotazníkového šetření a interpretace výsledků.....	37
Závěr	54
Seznam použitých zdrojů	57
Seznam zkratk	59

Úvod

Pro zpracování bakalářské práce jsem si zvolil téma „Problematika BOZP v prostředí bezpečnostních sborů ČR“, jelikož právě bezpečnost a ochrana zdraví při práci (dále jen BOZP) hraje důležitou roli nejen v osobním, ale hlavně v profesním životě nás všech.

Již v dobách dávno minulých se lidé setkávali s nejrůznějšími riziky při práci, která více či méně ohrožovala jejich životy a zdraví. Z počátku byla právní úprava BOZP velmi chatrná. Až s postupem času, kdy díky rozvíjejícím se technologiím a pracovním postupům, se stala velmi důležitou součástí v pracovněprávních vztazích. Právní úprava BOZP spadá do oblasti pracovního práva. Základním právním předpisem, který má tuto problematiku na starost, je zákoník práce¹. Mezi další právní předpisy upravující problematiku BOZP řadíme i podzákoné právní akty, vyhlášky ministerstev a nařízení vlády. Právní normy všech musí respektovat požadavky Listiny základních práv a svobod². Právní úprava BOZP v prostředí bezpečnostních sborů ČR je zakotvena ve služebním zákoně³.

Během profesního života zastáváme role nadřízeného či podřízeného pracovníka a každý svým postojem a chováním přispívá k tomu, aby byla právní úprava BOZP dodržována. Důsledné dodržování, a především podrobná znalost jednotlivých předpisů BOZP je tedy povinností jak vedoucích, tak podřízených pracovníků. Protože jakékoliv nedodržování nebo jen neúplné plnění předpisů BOZP může mít za následek to, že v případě kontroly pověřenými orgány bude dotyčná organizace a popř. zaměstnanec sankcionován.

V jednotlivých oblastech jsou stanoveny normy a předpisy tak, aby byly v souladu s vykonávanými pracovními úkony. Tedy trochu odlišné předpisy BOZP se mohou objevit v oblasti bezpečnostních sborů ČR. Ne vždy je však příjemné dodržovat určité zákonem stanovené normy, neboť ochranné pomůcky mohou být občas nepohodlné a zaměstnancům se zdají být i zbytečné. Ale neuvědomují si, že právě používáním předepsaných ochranných prostředků chrání nejen svůj vlastní život, ale také život ostatních zaměstnanců na pracovišti.

¹ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

² Zákon č. 2/1993 Sb., listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů.

³ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem této bakalářské práce je osvětlení problematiky BOZP jako takové s důrazem na použití v bezpečnostních sborech České republiky. V druhé části bakalářské práce se zaměřuji na aktuální aplikaci BOZP v prostředí bezpečnostních sborů ČR. Toto téma jsem si zvolil proto, neboť považuji za důležité, aby se pracovníci bezpečnostních sborů více zaměřovali na své bezpečí a ochranu svého zdraví svým vlastním přičiněním, jakož i správným vedením jejich nadřízených pracovníků. Ti by jim k tomu měli vytvářet vhodné podmínky. V rámci přímého výkonu služby se dotyčný příslušník, vykonávající svoji práci v terénu, setkává s odlišnými riziky (např. fyzický útok, střet s vozidlem, postřelením, pobodáním apod.), oproti příslušníkovi v nepřímém výkonu služby, jenž většinu svého pracovního času tráví např. v kanceláři, kde jsou rizika zcela odlišná. Výsledky, získané prostřednictvím dotazníkového šetření, následně využiji při zpracování informačního letáku o možnostech školení BOZP, který bych rád distribuoval nejen v rámci oddělení Městské policie, na kterém pracuji, ale i na dalších odděleních.

2 Bezpečnost a ochrana zdraví při výkonu služby

Bezpečnost a ochrana zdraví při výkonu práce (služby) nemá jednotnou definici. Je to komplexní disciplína, na kterou je mnohdy pohlíženo z různých úhlů, a proto existuje více definic, jak vyjádřit co je BOZP. Jako příklad můžeme uvést:

- „BOZP je interdisciplinární nebo též mezivědní obor, který můžeme definovat také jako legislativou stanovená pravidla nebo opatření, jejichž úkolem je předcházet poškození nebo ohrožení lidského zdraví při pracovním procesu.“⁴
- „Bezpečnost a ochrana zdraví při práci je soubor technických, organizačních či výchovných opatření, který při správné aplikaci nebo realizaci vytvoří podmínky k tomu, aby se pravděpodobnost ohrožení nebo poškození lidského zdraví snížila na minimum.“⁵
- „Bezpečnost a ochrana zdraví při práci je mezivědní obor zabývající se nalézáním a uplatňováním metod a prostředků, jejichž cílem je zajistit, aby člověk v pracovním procesu nebyl ohrožován fyzicky ani mentálně.“⁶

Cílem BOZP je tedy co nejvíce snížit možnost ohrožení zdraví a bezpečnosti člověka během pracovních úkonů. Sám zaměstnavatel je odpovědný za to, že své zaměstnance zbytečně nevystaví příliš velkým rizikům, která by jim mohla způsobit újmu na zdraví, ať už s krátkodobou nebo dlouhodobou neschopností vykonávat obvyklou práci. V zájmu každé úspěšné organizace je především pečovat o své zaměstnance a vyvarovat se životu ohrožujícím situacím.

Právní vztahy, které vznikají fyzickým osobám při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby, tvoří nedílnou součást služebního poměru, který je zakotven v zákoně č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen ZSP). Tyto osoby jsou označovány jako příslušníci bezpečnostních sborů a jsou ve služebním poměru k České republice. Práva a povinnosti vůči příslušníkům plní za Českou republiku příslušný bezpečnostní sbor.

Podle výše citovaného zákona je bezpečnostním sborem Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správa České republiky, Vězeňská

⁴ Co je BOZP? Bezpečnost a ochrana zdraví při práci | CRDR. *BOZP a PO – bezpečnost práce moderně a efektivně* | CRDR [online]. Copyright © 2020 CRDR spol. s r.o. [cit. 19.03.2021]. Dostupné z: <https://www.bozp.cz/aktuality/co-je-bozp/>

⁵ NEUGEBAUER, Tomáš. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce neboli, O čem je současná BOZP*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s.13 ISBN 978-80-7552-106-4.

⁶ Tamtéž, s. 28.

služba České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace.⁷

Právní úprava bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby zakotvená v paragrafech 86 až 92 výše zmíněného zákona zajišťuje ochranu života a zdraví příslušníků bezpečnostních sborů a vede k předcházení přímého poškozování jejich zdraví obdobně jako zákoník práce v části páté. Naplňuje se tak ústavní právo na ochranu zdraví a na uspokojivé podmínky výkonu služby.⁸

Rozhodujícím subjektem, při vytváření podmínek bezpečné a zdraví nezávadné služby, je bezpečnostní sbor. Jeho povinností je činit opatření k tomu, aby se předcházelo újmám na životech. Také příslušník má dány povinnosti, které mají zabránit vzniku služebních úrazů nebo jiného poškození zdraví.

Bezpečnostní sbor má za povinnost zajistit bezpečnost a ochranu zdraví příslušníků při výkonu služby s ohledem na možná rizika ohrožení jejich života a zdraví, která se týkají výkonu služby. Bezpečnostní sbor má též povinnost zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví při výkonu služby, vztahující se také na všechny osoby, které se s jeho vědomím zdržují na jeho služebnách. Vůči těmto osobám má bezpečnostní sbor odpovědnost v případě poškození jejich zdraví. Za plnění úkolů v péči o bezpečnost a ochranu zdraví při výkonu služby odpovídají služební funkcionáři na všech stupních řízení. Tyto úkoly jsou rovnocennou a neoddělitelnou součástí jejich služebních povinností. Náklady spojené se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby hradí bezpečnostní sbor.⁹

Zákon o služebním poměru stanovuje bezpečnostnímu sboru a příslušníkům konkrétní povinnosti v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby.

Bezpečnostní sbor je povinen vytvářet podmínky pro bezpečné, nezávadné a zdraví neohrožující prostředí vhodnou organizací bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby a přijímání opatření k prevenci rizik. Riziko je zde definováno jako pravděpodobnost nežádoucí události a rozsahu závažnosti možného zranění nebo poškození zdraví. Riziko v bezpečnostních sborech je s výkonem služby spjata zcela bezprostředně. Rizikové činitele nelze nikdy zcela odstranit. Bezpečnostní sbor musí

⁷ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG, 2019-. Právo (ANAG), s. 24 ISBN 978-80-7554-234-2.

⁸ Tamtéž, s. 349.

⁹ Tamtéž, s. 350.

vyvíjet snahu, aby riziko bylo přijatelné. Přijatelné riziko je takovou mírou pravděpodobnosti vzniku úrazu, která je únosná v dané době a za daných podmínek.¹⁰

Odborová organizace, která působí v bezpečnostním sboru, je podle paragrafu 198 odst. 1 písm. i) ZSP oprávněna vykonávat kontrolu nad stavem bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby. Kontrolu provádějí zejména základní organizace působící v útvarech (organizačních částech) bezpečnostních sborů.¹¹

Podle paragrafu 6, odst. 4 písm. c), zákona č. 251/2005 Sb.¹², se působnost Státního úřadu inspekce práce a oblastních inspektorátů práce nevztahuje na fyzické osoby vykonávající službu v bezpečnostních sborech podle zákona o služebním poměru.

Dozor nad bezpečností při výkonu služby příslušníků vykonává u:

- policie, hasičského záchranného sboru, generální inspekce a zpravodajských služeb – Ministerstvo vnitra,
- celní správy – Ministerstvo financí,
- vězeňské služby – Ministerstvo spravedlnosti.¹³

2.1 Prevence rizik a povinnosti bezpečnostního sboru

Prevenčí rizik se rozumí všechna opatření vyplývající z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby a z opatření bezpečnostního sboru, která mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je nebo minimalizovat působení neodstranitelných rizik. Bezpečnostní sbor je povinen vyhledávat rizika, zjišťovat jejich příčiny a zdroje a přijímat opatření k jejich odstranění. K tomu je povinen pravidelně kontrolovat úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby, zejména stav technické prevence a úroveň rizikových faktorů podmínek výkonu služby, a také dodržet metody a způsob zjištění a hodnocení rizikových faktorů podle právních předpisů. Nelze-li rizika odstranit, je bezpečnostní sbor povinen je vyhodnotit a přijmout opatření k omezení jejich působení tak, aby ohrožení bezpečnosti a zdraví příslušníků bylo minimalizováno.¹⁴

Při přijímání a provádění technických, technologických, organizačních a jiných opatření k prevenci rizik, vychází bezpečnostní sbor ze všeobecných preventivních zásad, kterými se rozumí omezování vzniku rizik, odstraňování rizik u zdroje původu,

¹⁰ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG, 2019-. Právo (ANAG), s. 346 ISBN 978-80-7554-234-2.

¹¹ Tamtéž, s. 350.

¹² Zákon č. 251/2005 Sb., o bezpečnosti práce, ve znění pozdějších předpisů.

¹³ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG, 2019-. Právo (ANAG), s. 350 ISBN 978-80-7554-234-2.

¹⁴ Tamtéž, s. 346.

přízpůsobování podmínek výkonu služby potřebám příslušníků s cílem omezit působení negativních vlivů výkonu služby na jejich zdraví a plánování při provádění prevence rizik.¹⁵ Bezpečnostní sbor je dále povinen zajistit příslušníkům školení o právních předpisech, služebních předpisech a rozkazech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví příslušníků při výkonu služby, pravidelně ověřovat jejich znalost, vyžadovat a kontrolovat jejich dodržování, zajistit příslušníkům podle potřeb vykonávané služby ve vhodných intervalech dostatečné a přiměřené informace a rozkazy o bezpečnosti a ochraně zdraví při výkonu služby. Jako příklad můžeme uvést seznámení příslušníka s režimovými opatřeními směřujícími k minimalizaci rizik spojenými s výkonem služby jako jsou např. napadení příslušníka bezpečnostního sboru eskortovanou osobou nebo osobou omezenou na osobní svobodě, které jsou realizovány prostřednictvím interních normativních aktů daného sboru (např. závazný pokyn o provádění prohlídek u osob omezených na osobní svobodě, závazný pokyn pro eskortování osob apod.).

Těhotné příslušnice, příslušnice do konce devátého měsíce po porodu a příslušnice, které kojí, informovat o rizicích spojených s výkonem služby a o opatřeních k ochraně jejich bezpečnosti nebo zdraví. Vést evidenci o školeních, informacích a rozkazech k bezpečnosti a ochraně zdraví příslušníků při výkonu služby. Přijmout nezbytná opatření pro první pomoc. Nepřipustit, aby příslušník vykonával službu, jejíž výkon by neodpovídal jeho zdravotní způsobilosti. Zajistit dodržování zákazu kouření na služebnách. Přízpůsobovat těhotným a kojícím příslušnicím na služebnách prostory pro jejich odpočinek. Zajistit vedení a ukládání zdravotní a jiné dokumentace o služebních úrazech a nemocích z povolání.¹⁶

2.2 Osobní a ochranné prostředky, mycí, čistící a desinfekční prostředky

Bezpečnostní sbor je povinen příslušníkům poskytovat osobní ochranné prostředky, nelze-li rizika odstranit nebo dostatečně omezit technickými prostředky nebo opatřeními v oblasti organizace výkonu služby podle zvláštního právního předpisu¹⁷. Bezpečnostní sbor je též povinen poskytovat příslušníkům mycí, čistící a desinfekční prostředky na

¹⁵ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG, 2019-. Právo (ANAG), s. 347 ISBN 978-80-7554-234-2.

¹⁶ Tamtéž, s. 347.

¹⁷ Nařízení vlády č. 495/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných prostředků, mycích, čistících a desinfekčních prostředků

základě zhodnocení rozsahu znečištění příslušníků při výkonu služby nebo jejich ohrožení dráždivými látkami.¹⁸

Mycí, čistící a dezinfekční prostředky můžeme definovat jako prostředky, které slouží k očištění těla a prostředky s ní související a prostředky k dezinfekci osob vykonávající pracovní činnost spojenou s ohrožením infekční nemocí.

Množství a druhy mycích, čistících a dezinfekčních prostředků stanovuje zaměstnavatel dle konkrétních podmínek na pracovišti. Základní hygienické prostředky, jako je ručník a mýdlo, by měly být k dispozici pro všechny zaměstnance bez ohledu na prostředí, ve kterém pracují, tedy i na pracovištích, kde je práce čistá. Přednost se dává tekutým mýdlům a jednorázovým papírovým ručníkům nebo utěrkám či elektrickým osoušečům, jejichž používání je hygienické¹⁹.

Osobní ochranné prostředky jsou takové ochranné prostředky, které musí chránit příslušníka před riziky, nesmí ohrožovat jejich zdraví, nesmí bránit při výkonu služby a musí splňovat požadavky stanovené právním předpisem.

Ochrannými prostředky nejsou běžné služební oděvy a obuv, které nejsou určeny k ochraně zdraví příslušníků před riziky, a které nepodléhají při výkonu služby mimořádnému opotřebení nebo znečištění, speciální ochranné prostředky používané v bezpečnostních sborech, výstroj a vybavení používané při provozu na pozemních komunikacích, sportovní výstroj a vybavení, ochranné prostředky určené pro sebeobranu, prostředky pro zjišťování a signalizování rizik a škodlivin na pracovišti.²⁰

Podle částí lidského těla, které chrání, můžeme rozlišovat tyto druhy osobních ochranných pracovních prostředků:

- ochrana hlavy (např. ochranné přilby pro použití při zásazích v rizikových oblastech, čepice, barety, lodičky atd.),
- ochrana sluchu (např. zátkové chrániče sluchu, mušlové chrániče sluchu, protihlukové přilby),
- ochrana očí a obličeje (např. ochranné brýle, sluneční brýle, obličejové štíty, obličejové štíty s možností připojení na ochranou přilbu),
- ochrana dýchacích orgánů (např. obličejové masky s filtry proti částicím, respirátory z filtračního materiálu proti bakteriím a virům, protiplynové filtry,

¹⁸ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG, 2019-. Právo (ANAG), s. 347 ISBN 978-80-7554-234-2.

¹⁹ ŠUBRT, B. A KOL. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci: podle právního stavu k 15. 4. 2003*. Olomouc: ANAG, 2003, s. 639, ISBN 80-7263-172-1.

²⁰ Nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 178 s. 11033 ISSN 1211-1244.

dýchací masky pro vstup do zakouřených či jinak kontaminovaných míst, izolační přístroje s přívodem vzduchu),

- ochrana rukou a paží (např. rukavice na ochranu před pořezáním či jiným možným mechanickým poškozením, rukavice na ochranu před chemickými a biologickými látkami, rukavice na ochranu před žářem, strojním zařízením a ručním nářadím, chrániče předloktí, ramen a paží),
- ochrana nohou (např. kotníčkové boty, polobotky, polovysoké boty, ochranné vysoké boty, boty s ochranou špičkou, boty s ochrannými podešvemi proti žáru, oteplené boty, chrániče stehen, kolen a holení proti úderům),
- ochrana trupu a břicha (např. ochranné balistické vesty, ochranné taktické vesty s protipořezové tkaniny, protiúderové hrudní chrániče, kabáty na ochranu proti chemickým a biologickým látkám, záchranné vesty),
- ochrana celého těla (např. oděvy odolné proti žáru a ohni, termální oděvy, plynotěsné oděvy a oděvy na ochranu před biologickými a chemickými látkami, pyrotechnický oděv).²¹

Ochranné prostředky musí být po dobu používání účinné proti vyskytujícím se rizikům a jejich používání nesmí představovat další riziko, odpovídat podmínkám na služebně, být přizpůsobeny fyzickým předpokladům jednotlivých příslušníků, respektovat ergonomické požadavky a zdravotní stav příslušníků.²²

Tam, kde přítomnost více než jednoho rizika vyžaduje, aby příslušníci používali současně více ochranných prostředků, musí být tyto ochranné prostředky vzájemně slučitelné.²³

Příslušníci musí být s používáním ochranných prostředků seznámeni. Používání ochranných prostředků více zaměstnanci je možné pouze v případě, že byla učiněna opatření, která zamezí ohrožení přenosnými chorobami.²⁴

Způsob, podmínky a dobu používání ochranných prostředků stanoví bezpečnostní sbor na základě četnosti a závažnosti vyskytujících se rizik, charakteru a druhu služby a služebny, s přihlédnutím k vlastnostem těchto ochranných prostředků.²⁵

²¹ JANÁKOVÁ, Anna. *Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*. Olomouc: ANAG, 2018. Práce, mzdy, pojištění. s. 174 ISBN 978-80-7554-171-0.

²² Nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 178 s. 11033 ISSN 1211-1244.

²³ Tamtéž. s. 11033.

²⁴ Tamtéž, s. 11033.

²⁵ Tamtéž, s. 11033.

Pokud nelze rizika odstranit či dostatečně omezit opatřeními v oblasti organizace práce či technickými prostředky, je zaměstnavatel povinen poskytnout příslušníkům bezplatně osobní ochranné pracovní prostředky podle vlastního seznamu zpracovaného na základě konkrétních podmínek a vyhodnocení rizik práce.²⁶

Zdroji rizik a rizikových faktorů, kterým je příslušník vystaven na pracovišti, a proti kterým se lze chránit osobními ochrannými pracovními prostředky, jsou mechanické, tepelné, biologické a chemické.²⁷

Tato rizika se zjišťují funkční a technickou prohlídkou technických zařízení na pracovišti a provedení odborných měření. Také je třeba upozornit, že rizika mohou představovat i samotné osobní ochranné pracovní prostředky (např. zvýšenou potivostí při použití osobního ochranného prostředku nebo zhoršeným viděním způsobeným zamlžením optického ochranného prostředku) nebo nesprávným nošením či špatnou manipulací s osobními ochrannými prostředky. S těmito riziky musí zaměstnavatel též počítat.²⁸

Další povinností zaměstnavatele je zajištění, aby tyto osobní ochranné prostředky byly udržovány v použitelném stavu, což znamená v dobrém funkčním stavu a na dostatečné hygienické úrovni, potřebnou opravou či údržbou. Udržováním osobních ochranných pracovních prostředků v použitelném stavu se rozumí zejména praní, čištění a opravy těchto prostředků (obuv, oděv atd.) v čistírnách, prádelnách a opravnách oděvů. Také je zde možnost dezinfekce, impregnace, apretace apod. Nejvýhodnější řešení pro příslušníka a sbor je zajištění těchto činností ve vlastní režii, neboť zná nejlépe zdroj znečištění (olej, krev apod.) a tím i způsob čištění daného prostředku. Pokud nemá sbor možnost toto realizovat samostatně, je zde možnost využití služeb externí specializované firmy. Součástí péče o tyto osobní ochranné pracovní prostředky je i jejich skladování a ukládání ve vhodných prostorech, aby nebyly sníženy jejich ochranné schopnosti.²⁹

Další kategorií ochranných prostředků jsou:

- mechanické prostředky ochrany (např. přepravní výbuchová komora),
- technické prostředky ochrany (např. pyrotechnický robot Teodor).

K předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění poskytne bezpečnostní sbor dezinfekční prostředky. Za dezinfekční prostředky se považují též ochranné masti s dezinfekčním účinkem. Příslušníkům, kteří přicházejí do styku s látkami, jež mohou

²⁶ JANÁKOVÁ, Anna. Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Olomouc: ANAG, 2018. Práce, mzdy, pojištění. s. 190 ISBN 978-80-7554-171-0.

²⁷ Tamtéž, s. 190.

²⁸ Tamtéž, s. 191.

²⁹ Tamtéž, s. 346.

způsobit podráždění pokožky nebo znečištění příslušníka, poskytne bezpečnostní sbor podle druhu látky mycí a čisticí prostředky, případně regenerační krémy a masti.³⁰

Poskytování osobních ochranných prostředků nelze nahrazovat peněžním plněním. Musí být totiž dána jistota, že příslušníci neupotřebí peněžní náhradu k jiným účelům.³¹

2.3 Povinnosti bezpečnostního sboru při služebních úrazech a nemocích z povolání

Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů definuje služební úraz jako *poškození zdraví nebo smrti příslušníka úrazem při výkonu služby nebo v přímé souvislosti s ním anebo pro výkon služby*.³² Služebním úrazem se také rozumí úraz, který příslušník utrpěl při cestě do místa výkonu služby a zpět, při vyslání na služební cestu, na studijní pobyt nebo při převelení.³³ Zde je nutné upřesnit, že se o služební úraz nejedná, stal-li se úraz příslušníkovi na cestě z domova do práce a zpět. O služební úraz by se jednalo tehdy, pokud by si ho způsobil příslušník při přesunu na stanoviště (kde je poté služba fyzicky vykonávána) v rámci výkonu služby. O služební úraz se nejedná ani tehdy, byl-li úraz utrpěn sice v době, kdy se příslušník zdržuje v místě, kam byl vyslán pro služební (studijní) účely, ale mimo dobu výkonu služby, např. na ubytovně. Taktéž se za služební úraz nepovažuje ani úraz, který příslušník utrpí při cestě k návštěvě rodiny za trvání služební cesty, studijního pobytu či převelení.³⁴

Dalším zákonem, který podobně upravuje služební úraz je zákon o vojácích z povolání, který jej definuje jako *škodu na zdraví, kterou voják utrpěl při výkonu služby, v přímé souvislosti s ním nebo pro výkon služby*.³⁵ Podobnou definici najdeme i v zákoníku práce, ačkoliv zde úraz není popsán jako služební úraz, nýbrž jako pracovní úraz. *Pracovním úrazem pro účely zákoníku práce je poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v souvislosti s ním*.³⁶

Z uvedených definic vyplývá, že k poškození nebo smrti příslušníka musí dojít nezávisle na jeho vůli, krátkodobým a náhlým působením zevních vlivů, zároveň je zde

³⁰ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG, 2019-. Právo (ANAG), s. 352 ISBN 978-80-7554-234-2.

³¹ Tamtéž, s. 352.

³² Tamtéž, s. 382.

³³ JANÁKOVÁ, Anna. *Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*. Olomouc: ANAG, 2018. Práce, mzdy, pojištění. s. 308 ISBN 978-80-7554-171-0.

³⁴ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG, 2019-. Právo (ANAG), s. 385 ISBN 978-80-7554-234-2.

³⁵ § 115 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů.

³⁶ § 271 písm. k zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

poškození zdraví nejen fyzické, ale i psychické³⁷. Důležitým bodem k tomu, aby poškození zdraví nebo smrt příslušníka mohlo být posuzováno jako služební úraz je skutečnost, že k úrazu došlo v přímé souvislosti s výkonem služby.

Dalším zákonem, který si pro své účely definuje pracovní úraz, je zákon o důchodovém pojištění. Ten definuje pracovní úraz, jako úraz, *který utrpěl pojištěnec při činnosti zakládající účast na pojištění a který se za pracovní nebo služební považuje podle pracovněprávních předpisů nebo předpisů upravujících služební poměry platných v době vzniku invalidity následkem tohoto úrazu. Za pracovní úraz se považuje též úraz, který pojištěnec utrpěl při přípravě k obraně České republiky nebo pojištěnec, který není vojákem z povolání ani vojákem v další službě, při výkonu služby v ozbrojených silách České republiky anebo pojištěnec při výkonu činnosti prováděné v rámci civilní služby podle pokynů osoby, u níž se koná civilní služba, nebo v přímé souvislosti s takovým výkonem; to platí obdobně pro onemocnění vzniklé při výkonu těchto služeb*³⁸.

Zároveň zákon o důchodovém pojištění uvádí, že tam kde se zákon zmiňuje o pracovním (služebním) úrazu, myslí se tím též nemoc z povolání.

Nemocí z povolání je možno označit nemoc, která vznikla v přímé souvislosti s výkonem služby. Jinak řečeno je možné považovat výkon služby za příčinu takovéto nemoci. Seznam konkrétních nemocí z povolání obsahuje nařízení vlády, kde je také uvedena definice nemoci z povolání: *Nemoci z povolání jsou nemoci, které vznikají nepříznivým působením chemických, fyzikálních, biologických nebo jiných škodlivých vlivů, pokud vznikly za podmínek uvedených v seznamu nemocí z povolání. Nemoci z povolání se též rozumí akutní otrava vznikající nepříznivým působením chemických látek*³⁹.

Důležitým hlediskem v prevenci služebních úrazů a nemocí z povolání je jejich předcházení. Zejména se jedná o striktní dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a dalších opatření, která mají za úkol předcházet nežádoucím jevům na pracovišti.

Bezpečnostní sbor je povinen dle paragrafu 90 vyšetřit příčiny a okolnosti vzniku služebního úrazu, a to za účasti příslušníka, pokud to jeho zdravotní stav dovoluje, a také za účasti příslušného odborového orgánu nebo zástupce odborů pro oblast bezpečnosti a

³⁷ Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 1235/2011 ze dne 5. 10. 2011.

³⁸ § 25 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., zákon o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

³⁹ § 1 odst. 1 nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání, ve znění pozdějších předpisů.

ochrany zdraví při výkonu služby a bez vážného důvodu neměnit stav na místě úrazu do doby vyšetření příčin okolností vzniku služebního úrazu.⁴⁰

Současně též vyhotovuje záznamy a vede dokumentaci o všech služebních úrazech, jejichž následkem došlo ke zranění příslušníka s neschopností ke službě delší než tři kalendářní dny, nebo k úmrtí příslušníka.⁴¹

Bezpečnostní sbor vede v knize úrazů evidenci o všech služebních úrazech a to, i když jimi nebyla způsobena, nebo byla způsobena neschopnost ke službě přesahující tři kalendářní dny. Dále je povinen ohlásit služební úraz a zaslat záznam o úrazu stanoveným orgánům a institucím. Bezpečnostní sbor při tom postupuje podle nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu.⁴²

Bezpečnostní sbor vede evidenci o úrazech v knize úrazů v elektronické nebo listinné podobě. Evidence o úrazech obsahuje tyto údaje:

- jméno, popř. jména, a příjmení (dále jen „jméno“) úrazem postiženého příslušníka,
- datum a hodinu úrazu,
- místo, kde k úrazu došlo,
- činnost, při níž k úrazu došlo,
- počet hodin odpracovaných bezprostředně před vznikem úrazu,
- celkový počet zraněných osob,
- druh zranění a zraněnou část těla podle přílohy č. 3 k tomuto nařízení,
- popis úrazového děje,
- druh úrazu,
- zdroj úrazu,
- jména svědků úrazu,
- jméno a pracovní zařazení toho, kdo údaje zaznamenal.⁴³

Bezpečnostní sbor vydá příslušníkovi, na jeho žádost, potvrzenou kopii nebo výpis údajů z knihy úrazů o jeho zranění; dojde-li ke smrtelnému úrazu, bezpečnostní sbor tyto dokumenty vydá členům rodiny příslušníka na jejich žádost. Pro statistické účely se

⁴⁰ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG, 2019-. Právo (ANAG), s. 348 ISBN 978-80-7554-234-2.

⁴¹ Tamtéž, s. 348.

⁴² Tamtéž, s. 348.

⁴³ Nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 67 s. 2266 ISSN 1211-1244.

smrtelem pracovním úrazem rozumí takové poškození zdraví, na jehož následky úrazem postižený příslušník nejpozději do 1 roku zemřel.⁴⁴

Bezpečnostní sbor ohlásí služební úraz bez zbytečného odkladu územně příslušnému útvaru Policie České republiky, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s pracovním úrazem byl spáchán trestný čin, odborové organizaci a zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby.⁴⁵

Bezpečnostní sbor ohlásí smrtelný služební úraz bez zbytečného odkladu územně příslušnému útvaru Policie České republiky, odborové organizaci a zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby, zdravotní pojišťovně, u které byl smrtelným pracovním úrazem postižený příslušník pojištěn.⁴⁶

Bezpečnostní sbor je také povinen přijímat opatření proti opakování služebních úrazů.

2.4 Služebny a služební prostředí

Bezpečnostní sbor je povinen zajistit, aby služebna odpovídala bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům a byla vybavena tak, aby podmínky pro výkon služby příslušníků odpovídaly bezpečnosti, hygieně a ochraně zdraví při výkonu služby, zejména aby:

- a) místnosti, chodby, schodiště a jiné komunikace měly stanovené rozměry a povrch a byly vybaveny pro činnosti zde vykonávané a dále, aby byly řádně osvětleny (pokud možno denním světlem), měly stanovené mikroklimatické podmínky, zejména jde-li o objem vzduchu, větrání, vlhkost, teplotu a zásobování vodou,
- b) prostory pro osobní hygienu, převlékání, odkládání osobních věcí, odpočinek a stravování příslušníků měly stanovené rozměry, provedení a vybavení,
- c) nouzové východy a dopravní komunikace k nim byly stále volné,
- d) prostory uvedené v písmenech a) a b) byly pravidelně udržovány, uklizeny, čištěny a
- e) byly vybaveny prostředky pro poskytnutí první pomoci v rozsahu stanoveném poskytovatelem zdravotních služeb a pokyny pro zabezpečení zdravotnické pomoci.⁴⁷

⁴⁴ Nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 67 s. 2267 ISSN 1211-1244.

⁴⁵ Tamtéž, s. 2267.

⁴⁶ Nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 67 s. 2267 ISSN 1211-1244.

⁴⁷ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG, 2019-. Právo (ANAG), s. 348 ISBN 978-80-7554-234-2.

2.5 Práva a povinnosti příslušníků

Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů stanovuje v paragrafu 92 práva a povinnosti příslušníků v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby.

Příslušník má právo na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby, na informace o rizicích výkonu služby a ochraně před jejich působením. Má současně právo, ale i povinnost podílet se na vytváření zdravého a bezpečného služebního prostředí.⁴⁸

Příslušník je povinen dodržovat při výkonu služby právní předpisy a služební předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví. Tuto povinnost již v sobě obsahuje paragraf 45 odst. 1 písm. a) ZSP, dodržovat stanovené postupy a používat osobní ochranné prostředky, účastnit se školení zajišťovaných bezpečnostním sborem k bezpečnosti a ochraně zdraví při výkonu služby a podrobovat se ověřování získaných znalostí, oznamovat vedoucímu příslušníkovi nedostatky a závady, které mohou ohrozit bezpečnost nebo zdraví příslušníků při výkonu služby, a podle možností se účastnit na jejich odstraňování (v praxi na tato oznámení vedoucí příslušníci nereagují), podrobit se na výzvu služebního funkcionáře lékařskému a psychologickému vyšetření za účelem ověření zdravotní nebo osobní způsobilosti k výkonu služby.⁴⁹

Tato povinnost koresponduje s oprávněním služebního funkcionáře požádat o přezkoumání zdravotní a osobní způsobilosti podle vyhlášky č. 226/2019 Sb. o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech a vyhlášky č. 487/2004 Sb., o osobnostní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru, podrobit se na výzvu služebního funkcionáře testům fyzické způsobilosti k výkonu služby; vyžaduje-li to důležitý zájem služby, též vyšetření na polygrafu, podrobovat se lékařským prohlídkám, očkovaní, vyšetření a diagnostickým zkouškám stanoveným paragrafem 56 zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách. Kromě povinnosti podrobit se pracovnělékařským prohlídkám a posuzování zdravotní způsobilosti, je příslušník povinen podrobit se zdravotním službám indikovaným poskytovatelem pracovnělékařských služeb pro hodnocení zdravotního stavu (poskytovatele dalších zdravotních služeb určí příslušníkovi bezpečnostní sbor), dále se podrobit pracovnělékařským službám, nařízeným podle jiného právního předpisu, sdělit poskytovateli pracovnělékařských služeb jméno a adresu registrujícího poskytovatele a

⁴⁸ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG, 2019-. Právo (ANAG), s. 348 ISBN 978-80-7554-234-2.

⁴⁹ Tamtéž, s. 349.

dalších poskytovatelů, kteří ho přijali do péče, sdělit poskytovateli pracovnělékařských služeb na jeho žádost nebo z vlastního podnětu všechny jemu známe nebo podezřelé skutečnosti související s ochranou zdraví při výkonu služby, nepožívat alkoholické nápoje a nezneužívat ani jiné návykové látky ve služebnách a v době služby i mimo ně, nenastupovat pod jejich vlivem do služby a nekouřit ve služebnách, kde vykonávají službu i nekuřáci; služební funkcionář může povolit výjimku ze zákazu požívání alkoholických nápojů, je-li to nezbytně nutné k plnění úkolu při použití operativně pátracích prostředků nebo při zpravodajské činnosti, podrobit se zjištění, zda není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek, na rozkaz vedoucího příslušníka a oznámit vedoucímu příslušníkovi svůj úraz, který utrpěl při výkonu služby, v přímé souvislosti s ním nebo pro výkon služby, bez zbytečného odkladu, jestliže mu to jeho zdravotní stav dovolí, jakož i spolupracovat při vyšetřování jeho příčin.⁵⁰

2.6 Problematika BOZP v souvislosti s pandemickou situací Covid-19

V souvislosti s nastalou pandemickou situací musely bezpečnostní sbory přistoupit k velkému množství protiepidemiologických opatření v rámci zachování provozuschopnosti sborů a ochrany zdraví a života svých příslušníků. Jako příklad, co vše musely bezpečnostní sbory v rámci těchto opatření zajistit, můžeme uvést např.:

- Zajištění dostatečného zásobení a obměny osobních ochranných prostředků (respirátory třídy FFP 2 a FFP3, obličejové masky s filtry již zmíněných tříd, latexové rukavice, ochranné obleky atd.). Tyto prostředky jsou příslušníkům distribuovány prostřednictvím jejich nadřízených pracovníků v pravidelných intervalech (např. 1 respirátor na směnu) a v případě potřeby i častěji. Likvidace použitých osobních ochranných prostředků je prováděna odbornou firmou specializující se na tyto činnosti.
- Zajištění a následná distribuce dezinfekčních prostředků s virucidními účinky mezi příslušníky bezpečnostních sborů (např. ve formě gelů či kapalin na bázi alkoholu), a to jak pro osobní potřeby příslušníků v rámci výkonu služby (dezinfekce rukou), tak pro dezinfekci povrchů (např. stolů, podlah, dotykových ploch ve služebních vozidlech atd.).

⁵⁰ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG, 2019-. Právo (ANAG), s. 349 ISBN 978-80-7554-234-2.

- Zajištění antigenních testů pro samotestování příslušníků či zajištění odborného zdravotnického zařízení, kde budou moci příslušníci antigenní testy absolvovat.
- Dezinfekce společných prostor kanceláří a služeben ozónovým generátorem (tzv. Ionizátor) a v případě positivity příslušníků též dezinfekce společných prostor odbornou firmou specializující se na dezinfekci a dále též pravidelně dezinfikovat plochy a pracovní potřeby, kterých se příslušníci během služby dotýkají nebo s nimi přicházejí do styku (např. dezinfekce radiostanic, telefonů, stolů, klik u dveří, volantů ve služebních vozidlech atd.).
- Zajištění služby tak, aby byl minimalizován kontakt mezi příslušníky jednotlivých směn a předání na začátku (resp. konci) jejich služby probíhalo v ideálním případě bezkontaktně, nebo aby předání služby probíhalo s minimálním osobním kontaktem mezi příslušníky.
- Omezení vstupu na služebny a do služebních prostor cizím osobám (např. omezením úředních hodin atd.).
- Rozdělení pracovníků nepřímého výkonu služby do jednotlivých týmů, které se střídají např. po týdnů na pracovišti a druhý tým pracuje z domova (tzv. Home Office)

Toto je jen výčet opatření, která sbory realizují pro zajištění hladkého chodu výkonu služby a minimalizaci dopadů pandemie na jejich provozuschopnost. Tato opatření pak sbory implementují do interních aktů (např. pokyny, příkazy, nařízení), se kterými jsou seznámeni příslušníci jednotlivých sborů, kteří jsou povinni dodržovat pokyny v těchto interních aktech zapsané.

Jak již bylo zmíněno, sbor je povinen zajistit testování svých příslušníků antigenními testy buď ve zdravotnických zařízeních k tomu určených, nebo formou samotestování mezi příslušníky. Takovéto testování probíhá u každého sboru odlišným způsobem. Jako příklad antigenního testování můžeme uvést případ, kdy příslušník před příchodem na pracoviště podstoupí v místnosti k tomu určené antigenní test, který provede buď samostatně, nebo za asistence osoby k tomu určené a výsledek tohoto testu je zkontrolován nadřízeným pracovníkem či osobou provádějící tyto testy. V případě negativního výsledku pokračuje příslušník na pracoviště. V případě pozitivního výsledku se příslušník postaví mimo službu a čeká se na vyhodnocení následného PCR testu, na který byl příslušník odkázán praktickým lékařem či hygienickou stanicí. Pokud se výsledek prokáže i u tohoto

testu, bezpečnostní sbor podnikne kroky k minimalizaci možnosti dalšího šíření nemoci Covid-19 mezi příslušníky. Jako příklad můžeme uvést trasování a postavením mimo službu spolupracovníků pozitivního příslušníka do té doby, než kontrolní PCR testy neprokáží jejich negativitu.

3 Odborové organizace v rámci bezpečnostních sborů ve spojitosti s BOZP

V bezpečnostních sborech působí Unie bezpečnostních složek, Nezávislý odborový svaz policie České republiky, Odborový svaz hasičů a Odborový svaz státních orgánů. V současné době byly založeny i další odborové organizace, které ale nedisponují početnou členskou základnou. Rozdělení těchto odborových organizací jde proti zájmům příslušníků, protože v podmínkách bezpečnostních sborů, kdy oprávnění odborových organizací má omezený charakter, mají příznivější vyjednávací pozici jen početné odborové organizace. Zaměstnanci mají při řešení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci právo se účastnit prostřednictvím těchto odborových organizací, mohou založit radu a stanovit zástupce pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci. Kde působí odborová organizace, může být zvolena i rada zaměstnanců a zástupce pro BOZP.

Odborová organizace působí u zaměstnavatele a má právo jednat, jen jestliže je k tomu oprávněna dle stanov a minimálně tři členové odborové organizace jsou u zaměstnavatele v pracovním (služebním) poměru; kolektivně vyjednávat a uzavírat kolektivní smlouvy může za těchto podmínek jen odborová organizace nebo její pobočná organizace, jestliže ji k tomu opravňují stanovy odborové organizace.⁵¹

U jednoho zaměstnavatele může působit i více odborových organizací a za zaměstnance, který není odborově organizován, jedná v pracovněprávních vztazích odborová organizace s největším počtem členů, kteří jsou u zaměstnavatele v pracovním poměru, neurčí-li si tento zaměstnanec jinak.⁵²

Rada zaměstnanců má nejméně tři členy a nejvýše 15 členů. Počet těchto členů musí být vždy lichý. Celkový počet zástupců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci závisí na celkovém počtu zaměstnanců pracujících u jednoho zaměstnavatele a také na rizikovosti vykonávané práci (nejvýše však jeden na deset zaměstnanců). Funkční období rady zaměstnanců a zástupce pro BOZP je na dobu tří let.⁵³

Zaměstnavatel je povinen odborové organizaci a zástupcům pro BOZP umožnit účastnit se jednání týkající se BOZP, poskytnout jim informace (právní a ostatní předpisy k zajištění BOZP a doklady o rizicích, o pracovních úrazech a nemocech z povolání, výkonu kontroly a opatřeních orgánů, které kontrolují BOZP), vyslechnout jejich návrhy

⁵¹ HLOUŠKOVÁ, Pavla. *Zákoník práce: prováděcí nařízení vlády a další související předpisy: s komentářem k ...* Olomouc: ANAG, 2019. Práce, mzdy, pojištění, s. 463 ISBN 978-80-7554-190-1.

⁵² Tamtéž, s. 463-464.

⁵³ Tamtéž, s. 458-459.

a připomínky, mimo jiné projednat opatření týkající se BOZP, vyhodnocení rizik, výkon prací v kontrolovaných pásmech a zařazení prací do kategorií, organizaci školení BOZP, určení odborně způsobilé osoby v prevenci rizik. Dále je musí informovat o zaměstnancích určených k organizování poskytnutí první pomoci, k zajištění přivolání lékařské pomoci nebo o výběru poskytovatele pracovnělékařských služeb. Společně s nimi je zaměstnavatel povinen organizovat nejméně jednou ročně prověrky BOZP na všech pracovištích a zařízeních zaměstnavatele a nedostatky těmito prověrkami odstraňovat.

Rozsah ani obsah těchto prověrek není určen. Osnovy těchto prověrek mohou např. obsahovat:

Prověření pracovních podmínek na pracovištích (riziková pracoviště, stanovení zodpovědných osob, vybavení pracoviště vhodným materiálem, technickým zabezpečením, kontrolovaná pásma);

Prověření organizace bezpečnosti práce (objasňování pracovních úrazů a nemocí z povolání, čerpání přestávek, zvláštní pracovní podmínky – těhotné a kojící ženy, prověření plnění navržených opatření v rámci BOZP, poskytování první pomoci, vyhodnocování, analýza a vyhledávání rizik atd.);

Prověření způsobilosti pracovníků a jejich činnosti (zdravotní, odborné, školení);

Prověření provozovaných zařízení (stav zařízení, revize, pracovní postupy, údržba, kontroly, záznamy v provozních denících);

Prověření budov a pracovišť, na kterých se zaměstnanci zdržují (stavební úpravy pracovišť, vybavenost prostředky požární ochrany, údržba budov, revize, bezpečnostní značky, vybavenost lékárníček první pomoci, autolékárníček ve služebních vozidlech a kontrola doplňování použitého materiálu a léků a doby jejich expirace atd.).

Mimo výše zmíněná oprávnění v rámci BOZP u bezpečnostních sborů má odborová organizace dále právo na informace a na projednání záležitostí, které se týkají výkonu služby, a dále je oprávněna:

- projednat a zaujmout stanovisko k podkladům potřebným pro systematizaci služebních míst bezpečnostního sboru,
- projednat a zaujmout stanovisko k systému hodnocení a odměňování příslušníků a k vývoji služebních příjmů,
- být informována o příslušníkovi přijatém do služebního poměru,
- projednat a zaujmout stanovisko k návrhům služebních předpisů, které se týkají podmínek výkonu služby příslušníků,
- projednat a zaujmout stanovisko k návrhům na zlepšení podmínek výkonu služby a tyto návrhy předkládat,
- být zúčastněna v hodnotících a poradních orgánech služebního funkcionáře a
- vykonávat kontrolu nad stavem bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby.⁵⁴

Za účelem zlepšení podmínek výkonu služby příslušníků bezpečnostních sborů, zdravotních, sociálních a kulturních podmínek může příslušný odborový orgán, popřípadě vyšší odborový orgán uzavřít jménem příslušníků kolektivní dohodu s bezpečnostním sborem. Na postup při uzavírání kolektivní dohody, na její platnost, účinnost a na řešení kolektivních sporů se vztahují ustanovení zvláštního právního předpisu⁵⁵ přiměřeně, s výjimkou ustanovení o stávce a výluce.⁵⁶

⁵⁴ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG, 2019-. Právo (ANAG), s. 806 ISBN 978-80-7554-234-2.

⁵⁵ Zákon č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁶ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG, 2019-. Právo (ANAG), s. 809 ISBN 978-80-7554-234-2.

4 Zdravotní způsobilost, Ozdravný pobyt

Zákon č. 361/2003 sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů stanovuje v paragrafu 15, že zdravotní způsobilost příslušníků bezpečnostních sborů posuzuje poskytovatel pracovnělékařských služeb.

Posuzujícím lékařem je lékař smluvního poskytovatele pracovnělékařských služeb se specializovanou způsobilostí v oboru všeobecné praktické lékařství nebo pracovní lékařství. Vězeňská služba České republiky představuje v tomto výjimku, jelikož pracovnělékařské služby pro své příslušníky přímo poskytuje.

Při absolvování lékařských prohlídek se zjišťuje aktuální zdravotní stav občana, který se uchází o přijetí do služebního poměru u bezpečnostního sboru, nebo příslušníka bezpečnostního sboru. Pracovnělékařské prohlídky osob ucházejících se o přijetí do bezpečnostního sboru nebo příslušníků bezpečnostního sboru zahrnují vstupní, periodické, mimořádné a výstupní prohlídky.

Při posuzování zdravotní způsobilosti a hodnocení zdravotního stavu je třeba vycházet ze shromážděných výsledků anamnestických dat, výpisu ze zdravotnické dokumentace registrujícího lékaře, z lékařské prohlídky a dalších potřebných vyšetření posuzované osoby a nároků kladených na činnost odpovídající výkonu služby.

4.1 Druhy pracovnělékařských prohlídek

Rozlišujeme 4 druhy pracovnělékařských prohlídek, a to:

Vstupní prohlídka – se provádí u občana před přijetím k služebnímu poměru v bezpečnostním sboru, nebo před ustanovením příslušníka na služební místo, pro které je stanoven zvláštní požadavek na zdravotní způsobilost, anebo u příslušníka, u kterého má dojít k rozšíření činnosti nad rámec dřívějšího posouzení zdravotního stavu. Důvody pro provedení vstupní lékařské prohlídky příslušníků jsou obdobné těm, které stanovuje vyhláška č. 79/2013 Sb. Pro lékaře je zásadní důvod, pro který je vstupní prohlídka realizována, protože se od něj odvíjí povinný rozsah vlastního vyšetření.⁵⁷

Úplné fyzikální a další vyšetření se provede vždy, pokud je posuzující lékař považuje za nezbytná pro posouzení zdravotní způsobilosti občana či příslušníka. Přijímá-li se občan do služebního poměru, je nutné rozšířit vstupní prohlídku o vyšetření, která jsou uvedena v příloze č. 2 vyhlášky č. 226/2019 Sb., o zdravotní způsobilosti ke

⁵⁷ Vyhláška č. 226/2019 Sb., o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 97 s. 2130 ISSN 1211-1244.

službě v bezpečnostních sborech. Osobu, jejíž zdravotní stav nespĺňuje podmínky, které jsou uvedené v příloze č. 1 vyhlášky 226/2019 Sb., nelze uznat za zdravotně způsobilou.⁵⁸

Na rozdíl od vstupní prohlídky dle vyhlášky 79/2013 Sb. navíc musí posuzující lékař provést v souvislosti s nároky na výkon služby vždy EKG vyšetření a základní chirurgické vyšetření. Další potřebná vyšetření je povinen si vyžádat u odborných lékařů. Jde o spirometrické, psychiatrické, ORL a u žen také gynekologické vyšetření. Také je potřeba provést rentgenové vyšetření hrudníku. Dále je potřeba zajistit laboratorní vyšetření krve k řádnému provedení prohlídky.⁵⁹

Periodická prohlídka – se provádí u příslušníků bezpečnostních sborů jednou za dva roky ode dne absolvování vstupní nebo poslední prohlídky.

Periodické prohlídky se u příslušníků bezpečnostních sborů provádějí v rozsahu základního fyzikálního vyšetření, které je rozšířeno o EKG vyšetření a případné další vyšetření, pokud o tom rozhodne posuzující lékař. Prohlídky jsou prováděny ve dvouletých cyklech a lhůta začíná běžet od dne absolvování vstupního vyšetření nebo poslední periodické prohlídky. Tento den by se měl shodovat se dnem vydání lékařského posudku, který v podstatě celou pracovnílékařskou prohlídku zakončuje. Je tedy možné ji považovat za ukončenou nebo též řádně provedenou.⁶⁰

Mimořádná prohlídka – se provádí tehdy, kdy je důvodný předpoklad, že u příslušníka došlo ke ztrátě či změně zdravotní způsobilosti k výkonu služby na služebním místě či dalších skutečnostech uvedených ve vyhlášce č. 226/2019 Sb., o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech.⁶¹

Mimořádnou prohlídku je možné provést pouze ve vymezených případech, přičemž by měl být důvod mimořádné prohlídky uveden v žádosti o její provedení. Tyto důvody jsou buď uplynutí doby, po kterou příslušník nemohl konat pro zdravotní obtíže službu, nebo z rozhodnutí, či podnětu k tomu oprávněného subjektu.⁶²

⁵⁸ Vyhláška č. 226/2019 Sb., o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 97 s. 2130 ISSN 1211-1244.

⁵⁹ Tamtéž, s. 2130.

⁶⁰ Tamtéž, s. 2130.

⁶¹ Tamtéž, s. 2131.

⁶² Vyhláška č. 226/2019 Sb., o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 97 s. 2131 ISSN 1211-1244.

Mimořádná prohlídka příslušníka bude provedena, pakliže:

- ji nařídil orgán ochrany veřejného zdraví nebo Státní úřad pro jadernou bezpečnost podle zvláštních právních předpisů,
- byl výkon služby přerušen z důvodu nemoci po dobu delší než osm týdnů, těžkého úrazu, onemocnění spojené s bezvědomím nebo jiné těžké újmy na zdraví,
- došlo k přerušení výkonu služebního místa nebo služby na dobu delší než 6 měsíců,
- její provedení navrhl služební funkcionář příslušného bezpečnostního sboru, pokud příslušník vykazuje při výkonu služby takové nedostatky, že lze důvodně předpokládat, že došlo ke změně nebo ztrátě zdravotní způsobilosti k výkonu služebního místa nebo služby,
- k ní dal podnět lékař poskytovatele pracovnělékařských služeb nebo ošetřující lékař, pokud zjistí, že došlo k takové změně zdravotního stavu příslušníka, která odůvodňuje změnu zdravotní způsobilosti,
- o její provedení požádal příslušník, pokud vysloví důvodné podezření ze změny zdravotní způsobilosti nebo důvodnou domněnku, že jeho zdravotní obtíže vznikly nebo se zhoršují v souvislosti se zdravotní náročností výkonu služebního místa, na kterém je zařazen.⁶³

Mimořádná prohlídka bude vždy provedena na základě žádosti bezpečnostního sboru. Důvody k provedení mimořádné prohlídky je třeba vnímat jako povinnost stanovenou služebnímu funkcionáři, aby příslušníka poslal na mimořádnou prohlídku, pokud některý z těchto důvodů nastane.⁶⁴

Výstupní lékařská prohlídka – účelem výstupní prohlídky je zjištění aktuálního zdravotního stavu příslušníka. Provádí se po skončení výkonu služby. Cílem této prohlídky je zjištění, zda došlo v souvislosti s náročností vykonávané práce ke změně zdravotního stavu. Výstupní prohlídky jsou u příslušníků bezpečnostních sborů povinné.⁶⁵

⁶³ Vyhláška č. 226/2019 Sb., o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 97 s. 2131 ISSN 1211-1244.

⁶⁴ Tamtéž, s. 2131.

⁶⁵ Tamtéž, s. 2131.

Výstupní prohlídky se provádějí:

- před ukončením služebního poměru,
- před převedením příslušníka na služební místo s jinými nároky na zdravotní způsobilost, nebo
- před ukončením rizikového výkonu služby.

Všechna lékařská vyšetření se provádějí v celkovém rozsahu fyzikálního vyšetření lékařem poskytovatele pracovnělékařské služby, který eventuálně určí rozsah dalších odborných vyšetření dle zjištěného zdravotního stavu příslušníka (pokud rozhodnutím orgánu veřejného zdraví nebo jiným právním předpisem není rozhodnuto jinak).⁶⁶

Součástí pracovnělékařských prohlídek příslušníků bezpečnostních sborů je stanovení zdravotní klasifikace. Tato zdravotní klasifikace vyjadřuje rozsah schopnosti pro výkon služby v bezpečnostním sboru. Prokazuje tím tedy, zda je příslušník zdravotně způsobilý k výkonu služby bez omezení, s omezením nebo není pro výkon služby zdravotně způsobilý ve vztahu ke zjištěným okolnostem. Jednotlivé zdravotní klasifikace jsou označeny klasifikační značkou.⁶⁷

Tabulka č. 1 Klasifikační značky

Zdravotní klasifikace	
Klasifikační značka	Rozsah schopnosti pro výkon služby
A	zdravotně způsobilý bez omezení
C	zdravotně způsobilý s omezením
D	zdravotně nezpůsobilý

Zdroj tabulky: vlastní

⁶⁶ Vyhláška č. 226/2019 Sb., o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 97 s. 2131 ISSN 1211-1244.

⁶⁷ Tamtéž, s. 2132.

Zdravotní klasifikace se určuje dle přílohy č. 1 vyhlášky č. 225/2019 Sb., o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech. Tato příloha obsahuje řazení jednotlivých služebních míst dle jednotlivých bezpečnostních sborů. Dále v příloze je zpracován seznam nemocí a určení klasifikačních značek. Posuzující lékař při zjištění některého z uvedených onemocnění má v příloze uvedenou částečnou klasifikační značku a na základě toho stanoví výslednou zdravotní klasifikaci, která je později jednou z náležitostí pro vydání lékařského posudku.⁶⁸

Zdravotní klasifikace není samostatným posudkovým závěrem, nýbrž jedním z podkladů, ze kterých lékař při posuzování zdravotní způsobilosti ve vztahu ke konkrétním požadavkům služby vychází.

Ze závěru lékařského posudku musí být jasné, zda je posuzovaný příslušník pro účel, pro který je posuzován, zdravotně způsobilý, zdravotně způsobilý s omezením nebo zdravotně nezpůsobilý, popřípadě dlouhodobě pozbyl zdravotní způsobilost. Prováděcí právní předpis popisuje shora uvedené možnosti posudkového závěru pro potřeby výkonu služby příslušníků bezpečnostního sboru.

Lékařský posudek musí ze zákona obsahovat poučení o možnosti podání návrhu na jeho přezkoumání s uvedením, zda má, či nemá lékařský posudek odkladný účinek.

4.2 Ozdravný pobyt

Dalším důležitým bodem BOZP v prostředí bezpečnostních sborů je možnost ozdravného pobytu pro příslušníky bezpečnostních sborů. Smyslem ozdravného pobytu je upevnění duševního a tělesného zdraví příslušníka, které je po dlouholeté pracovní činnosti oslabeno působením mnoha škodlivých vlivů. Jedná se tedy o opatření, které je v zájmu bezpečnostního sboru, jelikož při tomto procesu ozdravného pobytu dochází k řízené regeneraci „pracovních“ sil příslušníka. Zájem samotného příslušníka na posílení jeho zdraví není v tomto ustanovení zohledněn. Utužení duševního a tělesného zdraví příslušníka prostřednictvím ozdravného pobytu je považováno za zájem služby. Tento pobyt má sloužit ke zlepšení služby (její kvality a kvantity) konané příslušníkem.

Ozdravný pobyt se provádí formou lázeňské léčebné rehabilitační péče nebo tělesných rehabilitačních aktivit, kde probíhají pod dohledem kvalifikovaných odborníků rehabilitační aktivity.⁶⁹

⁶⁸ Vyhláška č. 226/2019 Sb., o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 97 s. 2142-2218 ISSN 1211-1244.

⁶⁹ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG, 2019-. Právo (ANAG), s. 335 ISBN 978-80-7554-234-2.

Náklady spojené s ozdravným pobytem hradí bezpečnostní sbor. Jedná se o náklady, které jsou spojeny s dopravou příslušníka do místa ozdravného pobytu, jakož i cesty zpět, náklady na ubytování a stravování příslušníka a náklady na provádění a organizaci ozdravného pobytu.⁷⁰

Při činnostech souvisejících s lázeňskou rehabilitační péčí nebo tělesnými rehabilitačními aktivitami nebo v přímé souvislosti s nimi bez ohledu na to, kdy byly vykonávány, je úraz, který se při těchto činnostech příslušníkovi stal považován za „služební úraz“.⁷¹

Na ozdravný pobyt má nárok příslušník tehdy, jestliže jeho služební poměr trval alespoň 15 let. Rozhodnou dobou pro vznik nároku na ozdravný pobyt je celá doba trvání služebního poměru.⁷²

Ozdravný pobyt ve formě lázeňské léčebné rehabilitační péče lze poskytnout též příslušníkovi na základě lékařského doporučení poskytovatele zdravotních služeb, a to i když nesplnil podmínku 15 let trvání služebního poměru. V tomto případě bude o tom, zda příslušníkovi poskytnout ozdravný pobyt, rozhodovat služební funkcionář. Ozdravný pobyt neslouží k léčení příslušníka, ale k upevnění zdraví po dlouholeté službě.⁷³

Doba trvání ozdravného pobytu je dle služebního zákona stanovena na 14 kalendářních dnů nepřetržitě. Činnosti v rámci ozdravného pobytu jsou vykonávány nepřetržitě, tudíž i v sobotu a neděli, popř. ve svátek. Příslušníky, kteří byli vysláni na ozdravný pobyt, není služební funkcionář oprávněn uvolňovat na sobotu a neděli z místa konání ozdravného pobytu ani nijak zkracovat tento ozdravný pobyt, nejde-li o zákoně předvídatelné okolnosti.⁷⁴

Příslušníkovi, který nemohl ozdravný pobyt v kalendářním roce nastoupit pro závažné překážky na jeho straně, nárok na ozdravný pobyt zanikne. Nemohl-li příslušník nastoupit ozdravný pobyt pro překážky na straně bezpečnostního sboru, určí mu služební funkcionář nástup na ozdravný pobyt v následujícím kalendářním roce.⁷⁵

⁷⁰ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG, 2019-. Právo (ANAG), s. 336 ISBN 978-80-7554-234-2.

⁷¹ Tamtéž, s. 336.

⁷² Tamtéž, s. 335.

⁷³ Tamtéž, s. 337.

⁷⁴ Tamtéž, s. 338.

⁷⁵ Tamtéž, s. 339.

5 Předlékařská první pomoc

Školení předlékařské první pomoci by se mělo provádět společně nebo vedle školení BOZP. Jedná se o důležité školení, které by nemělo chybět v žádné organizaci a zajištění takového školení by mělo být povinností každého zaměstnavatele, jelikož toto školení může pomoci při mimořádné situaci ohrožení zdraví a díky vědomostem nabitým v průběhu tohoto školení, bude příslušník lépe připraven čelit nastalým situacím s chladnou hlavou a velkým dílem vzroste šance na záchranu života postižené osoby.

Definic předlékařské první pomoci či první pomoci je hned několik. Jako příklad můžeme uvést např.: „*První pomocí je okamžitá pomoc poskytnutá zraněnému nebo nemocnému člověku před jeho kontaktem s profesionální zdravotní péčí.*“⁷⁶ Jiná definice zní, že: „*Předlékařská (laická) první pomoc je péče nebo léčba poskytnutá postiženému před příjezdem zdravotnické záchranné služby nebo jiného kvalifikovaného odborníka.*“⁷⁷ Tato péče není lékařské ošetření, ale je předpokladem, aby bylo toto následné ošetření úspěšné. Bylo ověřeno, že po vzniku úrazu či situace ohrožující život a zdraví je stěžejních prvních 15 minut, které rozhodují o tom, zda postižená osoba přežije.

Cílem předlékařské první pomoci je záchrana života postiženého, zabránění zhoršení zdravotního stavu osoby a zabezpečení podmínek pro zotavení a ošetření postiženého jakož i urychlit proces uzdravení.

Prioritou předlékařské první pomoci je tzv. Pravidlo ABC:

- Zprůchodnit dýchací cesty a udržet je průchozí „A“ (air).
- V případě potřeby obnovit dýchání a popřípadě jej udržovat umělým dýcháním do příjezdu zdravotnické záchranné služby „B“ (breathing).
- Zastavit krvácení, obnovit a udržet krevní oběh nepřímou srdeční masáží „C“ (circulation).

K tomu, aby někdo mohl postižené osobě poskytnout předlékařskou první pomoc není třeba speciálního vybavení. Postačí k tomu lékárnička, která obsahuje potřebné pomůcky k poskytnutí pomoci. Lékárnička by měla být součástí pracovního prostředí, na kterém se příslušník pohybuje (služebny, vozidla atd.). Pokud se ale příslušník ocitne v situaci, kdy příslušník nemá přístup k lékárničce, musí se spolehnout na svoji schopnost improvizace a použít pomůcky, které jsou zrovna „po ruce“ (např. kapesník, oblečení, kus dřeva apod.). I v případě improvizace musíme vždy dbát na to, aby použité pomůcky byly co

⁷⁶ Vítejte na oficiálních stránkách Českého červeného kříže [online]. Copyright ©p [cit. 19.03.2021]. Dostupné z: <https://www.cervenkykruz.eu/files/files/cz/standardy/standardy-prvni-pomoci-2017.pdf>

⁷⁷ HANUŠOVÁ, Jaroslava. *Zásady předlékařské první pomoci*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014, s 8. ISBN 978-80-7290-647-5.

nejčistší. Neměly by se používat např. menstruační tampóny či papírové kapesníky, zásypy či masti atd.⁷⁸

Na nastalou mimořádnou situaci reaguje každý jedinec odlišně, a i v případě poskytnutí předlékařské první pomoci se mohou vyskytnout bariéry, které mohou případnou pomoc zkomplikovat. Jedná se nejčastěji o:

- Pocit, že osobě správně neposkytnu první pomoc.
- Obava z možných následných problémů.
- Strach z vlastního nakažení se nemocí či poranění vlastní osoby.
- Nezvládnuté emoce.

Úmyslné neposkytnutí předlékařské první pomoci může mít následky v rovině právní i etické.

5.1 Právní úprava neposkytnutí první pomoci

Právní úprava u neposkytnutí předlékařské první pomoci laickou osobou zní: *„Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví nebo jiného vážného onemocnění, neposkytne potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.“*⁷⁹

Právní úprava neposkytnutí první pomoci osobou, která je povinna tuto pomoc poskytnout zní: *„Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví nebo vážného onemocnění, neposkytne potřebnou pomoc, ač je podle povahy svého zaměstnání povinen takovou pomoc poskytnout, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.“*⁸⁰

Právní úprava neposkytnutí první pomoci řidičem dopravního prostředku zní: *„Řidič dopravního prostředku, který po dopravní nehodě, na niž měl účast, neposkytne osobě, která při nehodě utrpěla újmu na zdraví, potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného, bude potrestán odnětím svobody až na pět let nebo zákazem činnosti.“*⁸¹

⁷⁸ HANUŠOVÁ, Jaroslava. *Zásady předlékařské první pomoci*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. s. 9 ISBN 978-80-7290-647-5.

⁷⁹ § 150, odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁰ § 150, odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁸¹ § 151, zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

5.2 Základní pravidla předlékařské první pomoci

Hovoříme-li o základních pravidlech předlékařské první pomoci, tak tím můžeme rozumět dodržování několika bodů, abychom předešli případným komplikacím při poskytování první pomoci.

- Je třeba mít na mysli, aby se sám poskytovatel (zachránce) předlékařské první pomoci nestal sám postiženým. Je tedy důležité zachovat chladnou hlavu a přiblížit se k postiženému, aniž by zachránce ohrozil vlastní život (např. při ohrožení elektrickým proudem). Laický zachránce není povinen první pomoc poskytnout, pokud by tím mohl ohrozit svůj život a zdraví či život a zdraví jiné osoby.
- U poskytování první pomoci ze strany profesionála je třeba se v první řadě zaměřit na osoby, které jsou nejvíce ohroženy na životě a zdraví a dále postupovat k méně závažně postiženým osobám (např. postupovat od masivně krvácející osoby a až poté poskytnout pomoc lehčeji zraněným osobám).⁸²
- Nikdy zbytečně nemanipulovat s postiženou osobou, pokud to není vyloženě nutné k odvrácení přímého ohrožení jejího života (např. nehýbeme s postiženým, jestliže existuje možnost poškození páteře atd.).
- Ve společnosti se stále vyskytuje okolo poskytování předlékařské první pomoci spousta mýtu a nepřesností a jedním z nich je mýtus, že zraněná osoba musí být co nejrychleji dopravena do zdravotnického zařízení. Pravdou je, že v dnešní době se postižená osoba na místě ve většině případů uvede do stabilizovaného stavu ve vozidle záchranné služby a až poté se tato osoba převáží do zdravotnického zařízení. Vyprošťování, manipulace a transport postižené osoby je vždy rizikovou činností a neodborná manipulace může pak zdravotní stav postižené osoby zhoršit.⁸³

⁸² HANUŠOVÁ, Jaroslava. *Zásady předlékařské první pomoci*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. s. 10 ISBN 978-80-7290-647-5.

⁸³ Tamtéž, s. 11.

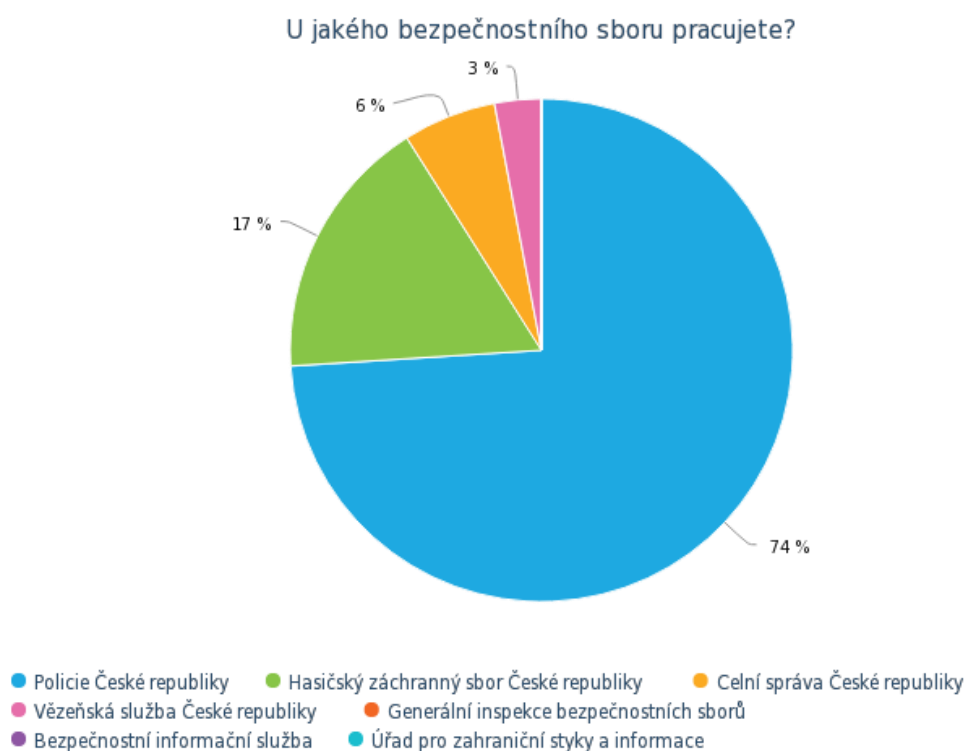
6 Dotazníkového šetření a interpretace výsledků

Druhá část bakalářské práce byla zaměřena na zjištění povědomí o BOZP u příslušníků bezpečnostních sborů. Průzkum byl realizován formou online dotazníku a sběr odpovědí probíhal v období od 15. února 2020 do 15. března 2021. Do průzkumu bylo zařazeno 100 vyplněných dotazníků. Tento dotazník se skládal z 16 otázek, které měly jen jednu možnou odpověď. U dvou z otázek byla možnost odpovědět vlastními slovy. Dotazník se zaměřoval hlavně na formu, periodicitu, efektivnost a správnost školení v oblasti BOZP. Dále pak na příčiny a četnost služebních úrazů u příslušníků bezpečnostních sborů, povědomí správného administrativního postupu při výskytu služebního úrazu na pracovišti ať už u své vlastní osoby, nebo u spolupracovníků.

Otázka č. 1: U jakého bezpečnostního sboru pracujete?

Tato otázka byla zaměřena na zjištění zastoupení respondentů v různých bezpečnostních sborech v rámci dotazníkového řešení. Ze 100 dotazovaných respondentů bylo 74 (74 %) příslušníky Policie České republiky, 17 (17 %) příslušníky Hasičského záchranného sboru České republiky, 6 (6 %) příslušníky Celní správy České republiky a 3 (3 %) osoby jsou příslušníky Vězeňské služby České republiky. Cílem této otázky bylo zmapovat zastoupení respondentů v jednotlivých bezpečnostních sborech.

Graf č. 1: U jakého bezpečnostního sboru pracujete?

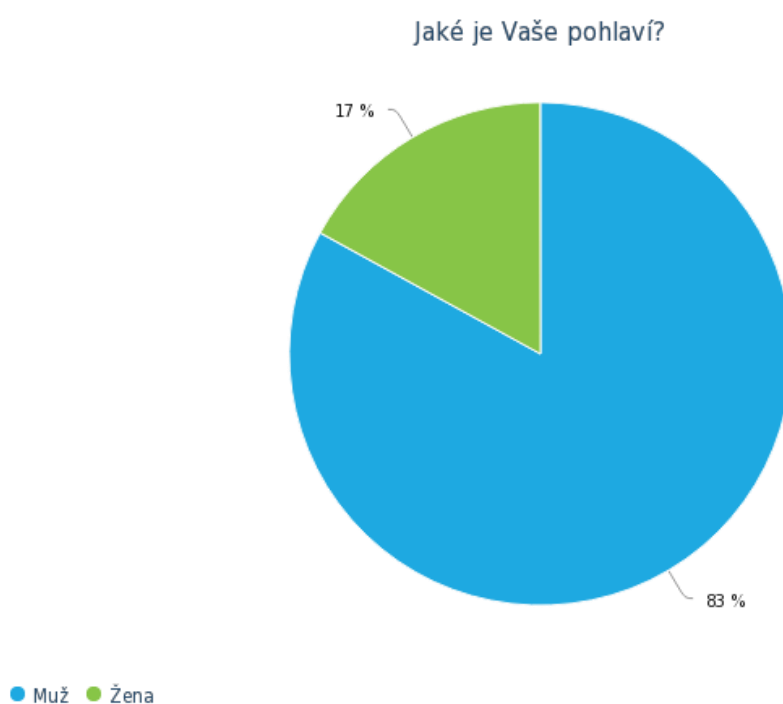
zdroj informací: vlastní šetření

zdroj grafu: www.surveio.com

Otázka č. 2: Jaké je Vaše pohlaví?

Tato otázka byla zaměřena na zjištění zastoupení obou pohlaví v prostředí bezpečnostních sborů v rámci dotazníkového řešení. Ze 100 dotazovaných respondentů bylo 83 (83 %) mužů a 17 (17 %) žen. Cílem této otázky bylo zmapování zastoupení jednotlivých pohlaví mezi příslušníky bezpečnostních sborů.

Graf č. 2: Pohlaví respondentů

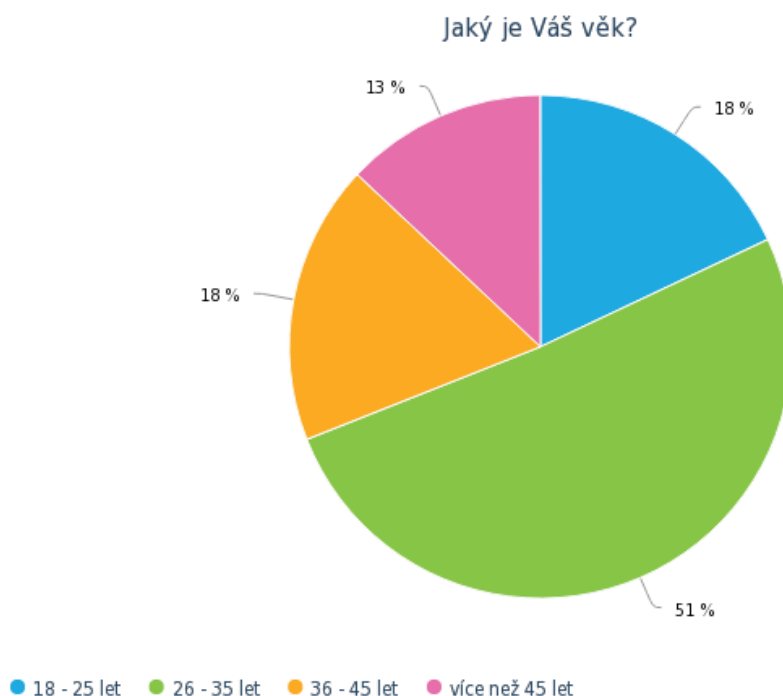
zdroj informací: vlastní šetření

zdroj grafu: www.survio.com

Otázka č. 3: Jaký je Váš věk?

Tato otázka byla zaměřena na věkovou kategorii jednotlivých respondentů. Z dotazovaných 100 respondentů se do věkové kategorie 18-25 let přihlásilo 18 (18 %), 26-35 let se přihlásilo 51 (51 %) a do kategorie 36-45 let se přihlásilo 18 (18 %) a do kategorie více než 45 let se přihlásilo 13 (13 %) respondentů. Cílem této otázky bylo zmapovat věkové zastoupení respondentů v rámci bezpečnostních sborů.

Graf č. 3 – Věková kategorie respondentů

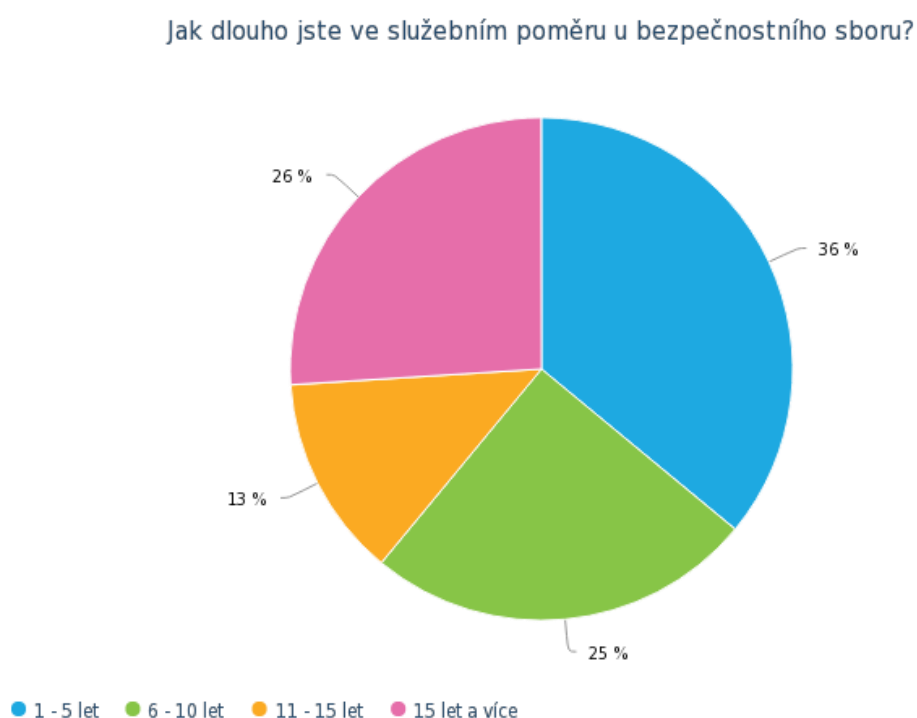
zdroj informací: vlastní šetření

zdroj grafu: www.survio.com

Otázka č. 4: Jak dlouho jste ve služebním poměru u bezpečnostního sboru?

Tato otázka byla zaměřena na dobu služebního poměru jednotlivých příslušníků bezpečnostních sborů. Z dotazovaných 100 respondentů slouží u bezpečnostního sboru 1-5 let celkem 36 (36 %) respondentů, 6-10 let celkem 25 (25 %) respondentů, 11-15 let celkem 13 (13 %) respondentů a 15 a více let celkem 26 (26 %) respondentů. Cílem této otázky bylo zmapovat, jak dlouho jsou jednotliví respondenti ve služebním poměru u bezpečnostních sborů.

Graf č. 4 – Délka služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

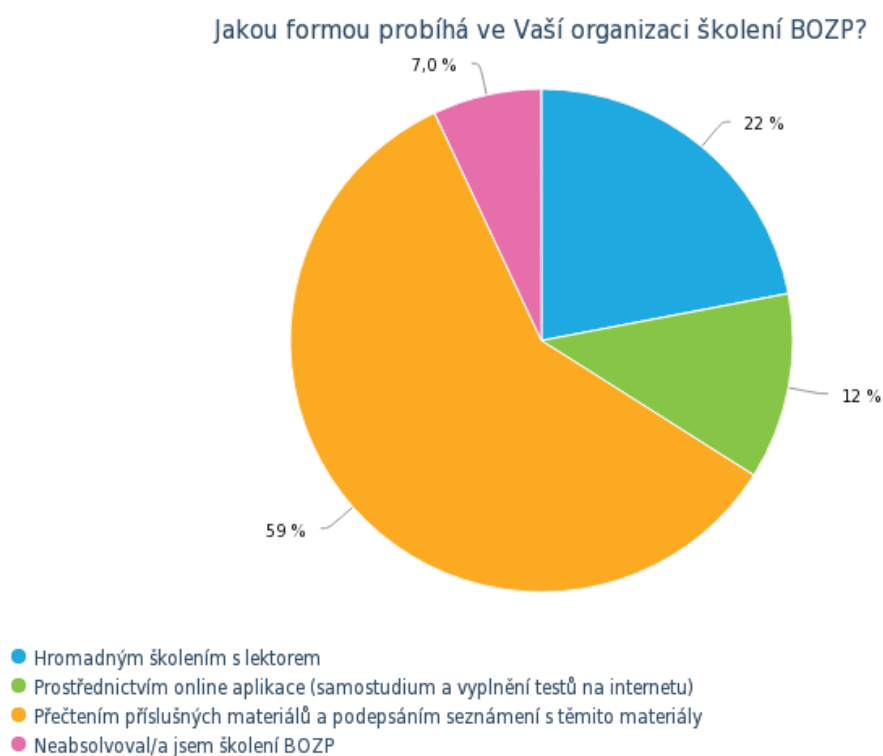
zdroj informací: vlastní šetření

zdroj grafu: www.survio.com

Otázka č. 5: Jakou formou probíhá ve Vaší organizaci školení BOZP?

Tato otázka byla zaměřena na formy školení BOZP v rámci jednotlivých bezpečnostních sborů. Ze 100 dotazovaných respondentů odpovědělo 59 (59 %), že v rámci jejich organizace probíhá školení formou přečtením příslušných materiálů a podepsáním seznámení se s těmito materiály. 22 (22 %) respondentů odpovědělo, že v rámci jejich organizace probíhá vzdělání formou hromadného školení s lektorem. 12 (12 %) respondentů odpovědělo, že v rámci jejich organizace probíhá školení formou online aplikace (samostudium a vyplnění testů na internetu). 7 (7 %) příslušníků odpovědělo, že neabsolvovalo žádné školení BOZP. Cílem této otázky bylo zmapování forem školení BOZP v bezpečnostních sborech.

Graf č. 5 – Formy školení BOZP.

zdroj informací: vlastní šetření

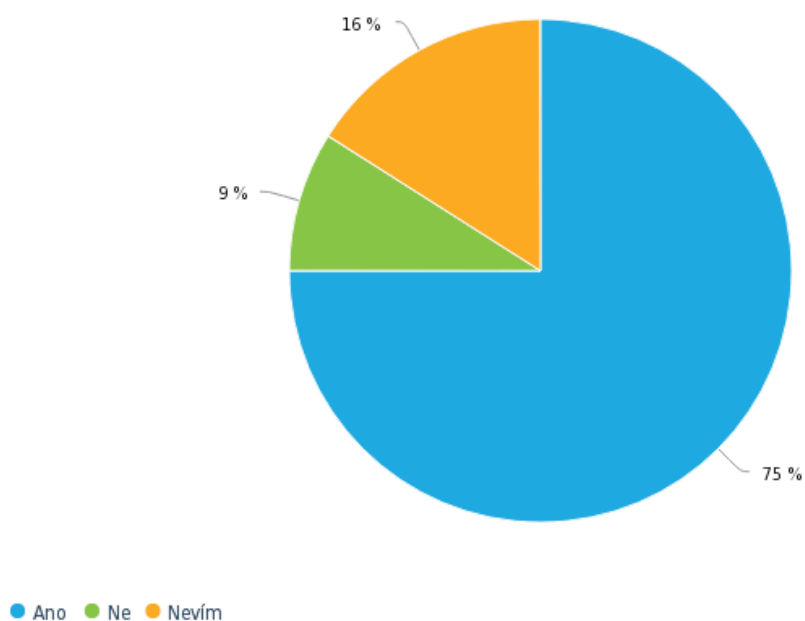
zdroj grafu: www.survio.com

Otázka č. 6: Organizuje se na Vašem pracovišti školení BOZP v pravidelných intervalech?

Tato otázka byla zaměřena na pravidelnost školení BOZP v bezpečnostních sborech. Ze 100 dotázaných respondentů odpovědělo 75 (75 %), že v rámci jejich organizace se provádí školení v pravidelných intervalech. 9 (9 %) respondentů odpovědělo, že školení probíhá nepravidelně a 16 (16 %) respondentů nevědělo, zda se v rámci jejich organizace uskutečňuje školení BOZP v pravidelných intervalech. Cílem této otázky bylo zjištění pravidelnosti školení BOZP u bezpečnostních sborů.

Graf č. 6 – Pravidelnost školení BOZP.

Organizuje se na Vašem pracovišti školení BOZP v pravidelných intervalech?

zdroj informací: vlastní šetření

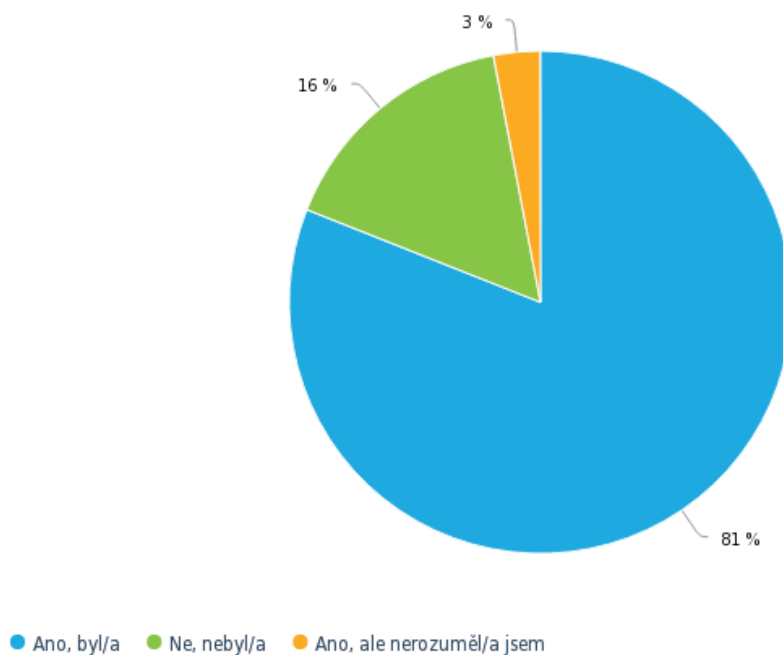
zdroj grafu: www.surveio.com

Otázka č. 7: Byl/a jste dostatečně seznámen/a s Bezpečností a ochrannou zdraví při práci před započítím výkonu služby?

Tato otázka byla zaměřena na to, zda byly dotazovaní příslušníci dostatečně seznámeni s Bezpečností a ochrannou zdraví při práci (výkonu služby) před jeho samotným započítím. Ze 100 dotazovaných respondentů odpovědělo 81 (81 %), že bylo dostatečně seznámeno s BOZP, 16 (16 %) respondentů odpovědělo, že nebylo dostatečně seznámeno s BOZP a 3 (3 %) odpověděli, že byly sice seznámeni s BOZP, ale tomuto seznámení nerozuměli.

Graf č. 7 – Seznámení se s BOZP před výkonem služby.

Byl/a jste dostatečně seznámen/a s Bezpečností a ochranou zdraví při práci před započítím výkonu služby?

zdroj informací: vlastní šetření

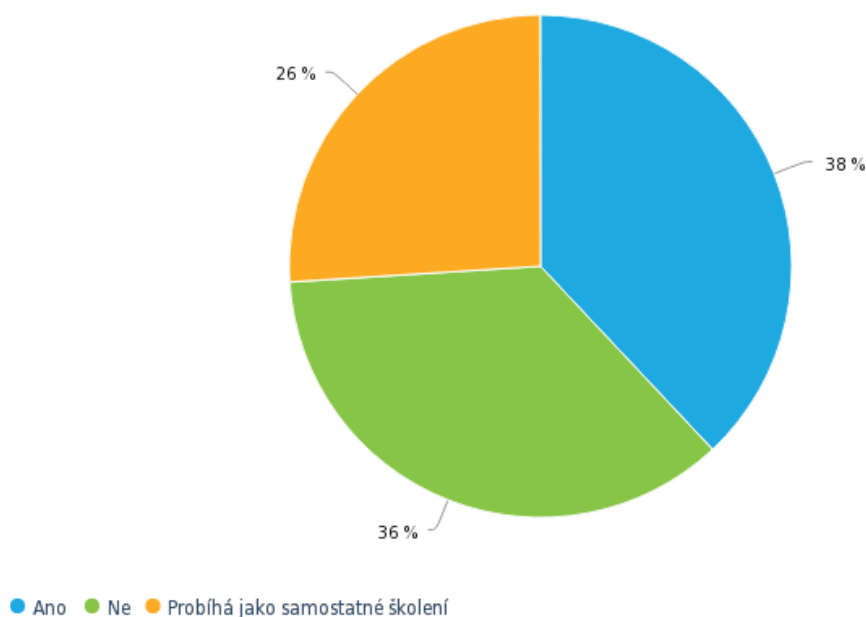
zdroj grafu: www.surveio.com

Otázka č. 8: Probíhá u Vašeho bezpečnostního sboru školení neodkladné první pomoci v rámci školení BOZP?

Tato otázka byla zaměřena na zjištění, zda v jednotlivých bezpečnostních sborech probíhá školení neodkladné první pomoci v rámci školení BOZP nebo jako samostatné školení, či toto školení u organizace vůbec neprobíhá. Ze 100 respondentů odpovědělo 38 (38 %), že školení neodkladné první pomoci probíhá v rámci školení BOZP, 36 (36 %) respondentů odpovědělo, že toto školení neprobíhá v rámci školení BOZP a 26 (26 %) respondentů odpovědělo, že toto školení probíhá samostatně.

Graf č. 8 – Školení neodkladné první pomoci.

Probíhá u Vašeho bezpečnostního sboru školení neodkladné předlékařské první pomoci v rámci školení BOZP?

zdroj informací: vlastní šetření

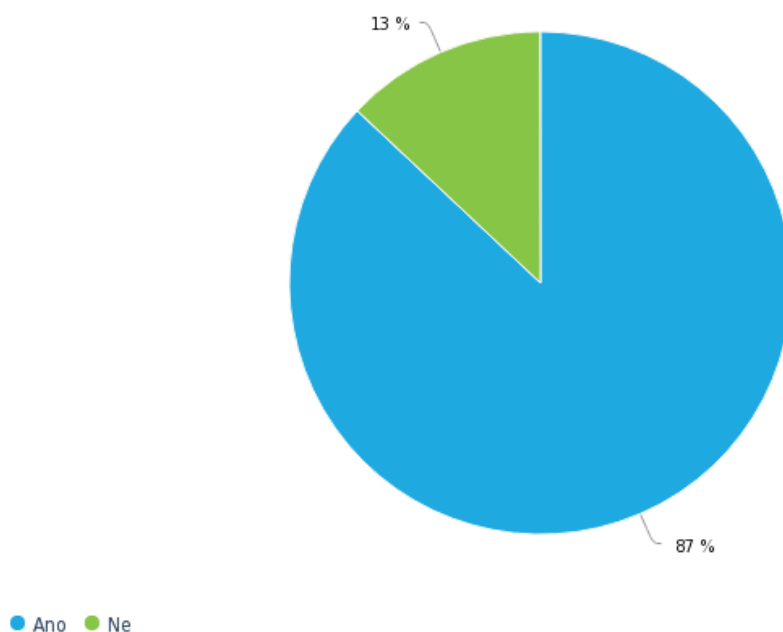
zdroj grafu: www.survio.com

Otázka č. 9: Pokud na Vašem pracovišti neprobíhá školení neodkladné první pomoci, měl/a byste o takovéto školení zájem?

Tato otázka byla zaměřena na to, zda by měli respondenti zájem o školení neodkladné první pomoci, pokud by se v jejich organizaci toto školení neprovádělo ať už jako součást školení BOZP, nebo jako samostatné školení. Ze 100 respondentů vyjádřilo 87 (87 %) svůj zájem o takovéto školení a 13 (13 %) by o toto školení nemělo zájem.

Graf č. 9 – Zájem o školení neodkladné první pomoci.

Pokud na Vašem pracovišti neprobíhá školení neodkladné předlékařské první pomoci, měl/a byste o takovéto školení zájem?

zdroj informací: vlastní šetření

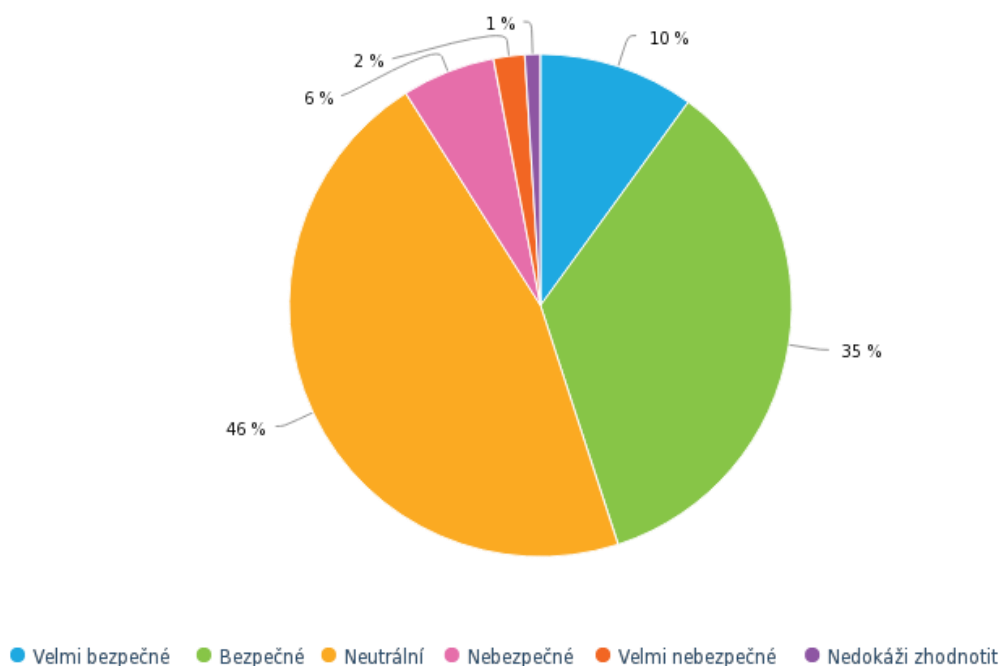
zdroj grafu: www.surveo.com

Otázka č. 10: Jak hodnotíte pracovní prostředí (kanceláře, služebny, stanice atd.)?

Tato otázka byla zaměřena na to, jak dotazovaní respondenti vnímají své pracovní prostředí z pohledu bezpečnosti při pohybu a pobytu ve zmíněném prostředí. Ze 100 dotazovaných respondentů odpovědělo 10 (10 %), že se na pracovišti cítí velmi bezpečně, 35 (35 %) respondentů se na pracovišti cítí bezpečně, 46 (46 %) respondentů vnímá své pracovní prostředí jako neutrální, 6 (6 %) respondentů zhodnotilo své pracoviště jako nebezpečné, 2 (2 %) respondenti zhodnotili své pracoviště jako velmi nebezpečné a 1 (1 %) respondent nedokázal rizikovost svého pracovního prostředí zhodnotit.

Graf č. 10 - Hodnocení pracovní prostředí (kanceláře, služebny, stanice atd.).

Jak hodnotíte pracovní prostředí (kanceláře, služebny, stanice atd.)?

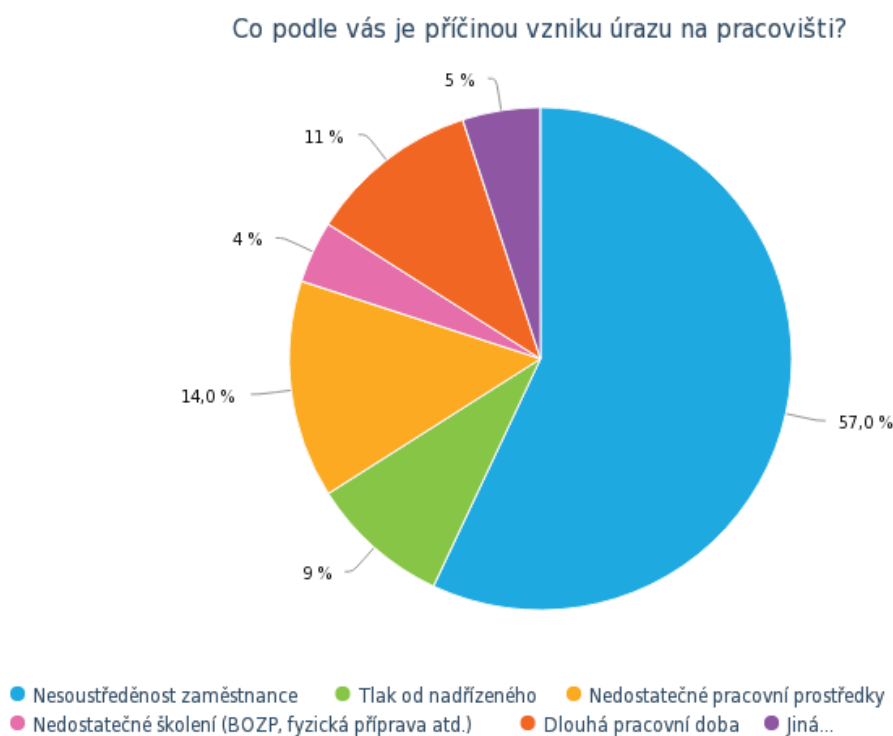
zdroj informací: vlastní šetření

zdroj grafu: www.surveio.com

Otázka č. 11: Co je podle Vás příčinou vzniku úrazu na pracovišti?

Tato otázka byla zaměřena na možné příčiny vzniku úrazů na pracovišti a co je podle dotazovaných respondentů nejčastější příčinou vzniku těchto úrazů. Ze 100 dotazovaných respondentů uvedlo 57 (57 %) jako nejčastější příčinu pracovních úrazů „nesoustředěnost zaměstnance“, 9 (9 %) „tlak nadřízeného“, 14 (14 %) uvedlo jako příčinu „nedostatečné pracovní prostředky“, 4 respondenti uvedli jako příčinu „nedostatečné školení (BOZP, fyzická příprava atd.)“, 11 (11 %) dotázaných uvedlo jako příčinu „dlouhou pracovní dobu“ a 5 (5 %) respondentů uvedlo jinou možnost vzniku úrazu na pracovišti (např. nebezpečnost samotného pracoviště, náhoda, stres a jiné).

Graf č. 11 – Možnosti vzniku úrazu na pracovišti.

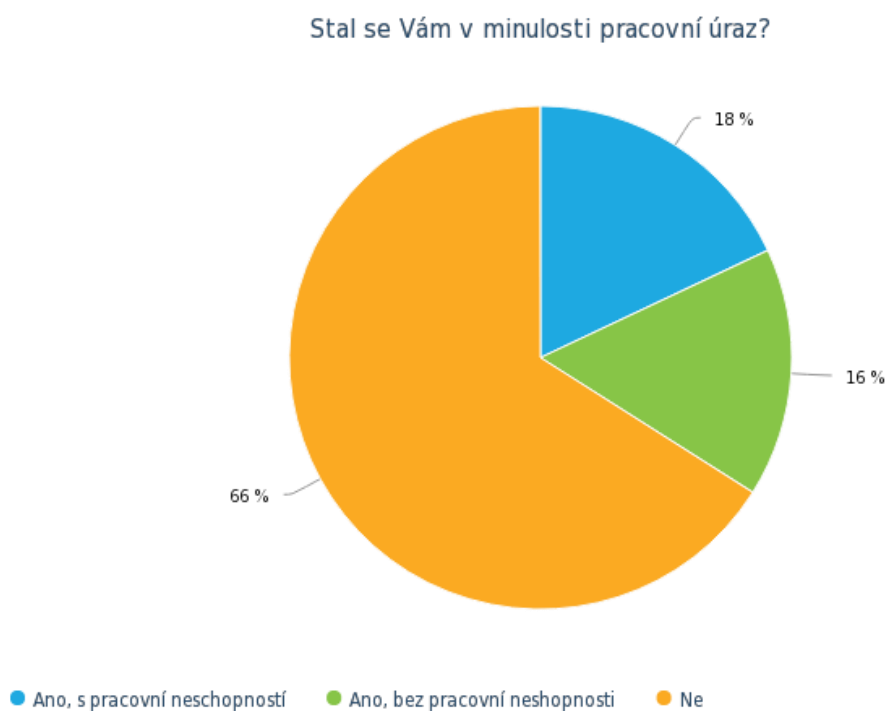
zdroj informací: vlastní šetření

zdroj grafu: www.surveo.com

Otázka č. 12: Stal se Vám v minulosti pracovní úraz?

Cílem této otázky bylo zjistit, zda se respondentům v minulosti stal pracovní (služební) úraz. Ze 100 dotazovaných respondentů odpovědělo 18 (18 %), že se jim stal pracovní úraz s následnou pracovní neschopností, 16 (16 %) se stal pracovní úraz, který nevyžadoval pozdější pracovní neschopnost a 66 (66 %) respondentům se nikdy v minulosti nestal pracovní úraz.

Graf č. 12 - Pracovní úraz v minulosti

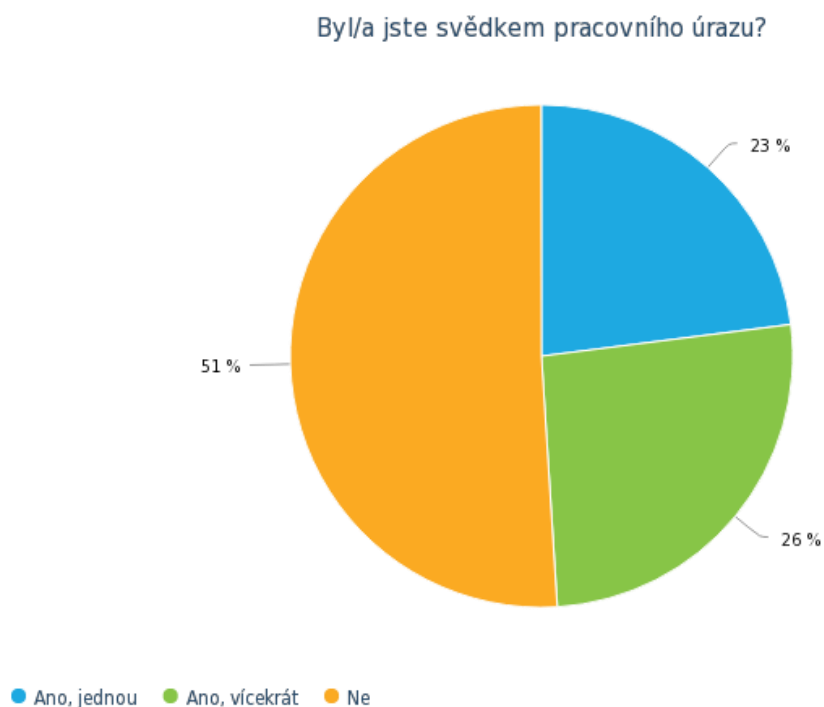
zdroj informací: vlastní šetření

zdroj grafu: www.surveio.com

Otázka č. 13: Byl/a jste svědkem pracovního úrazu?

Cílem této otázky bylo zjistit, zda byli respondenti na pracovišti svědky pracovního (služebního) úrazu. Ze 100 dotazovaných respondentů odpovědělo 23 (23 %), že bylo jednou svědky pracovního úrazu, 26 (26 %) bylo opakovaně svědky pracovního úrazu a 51 respondentů nikdy nebylo svědky pracovního úrazu.

Graf č. 13 - Svědectví při pracovním úrazu

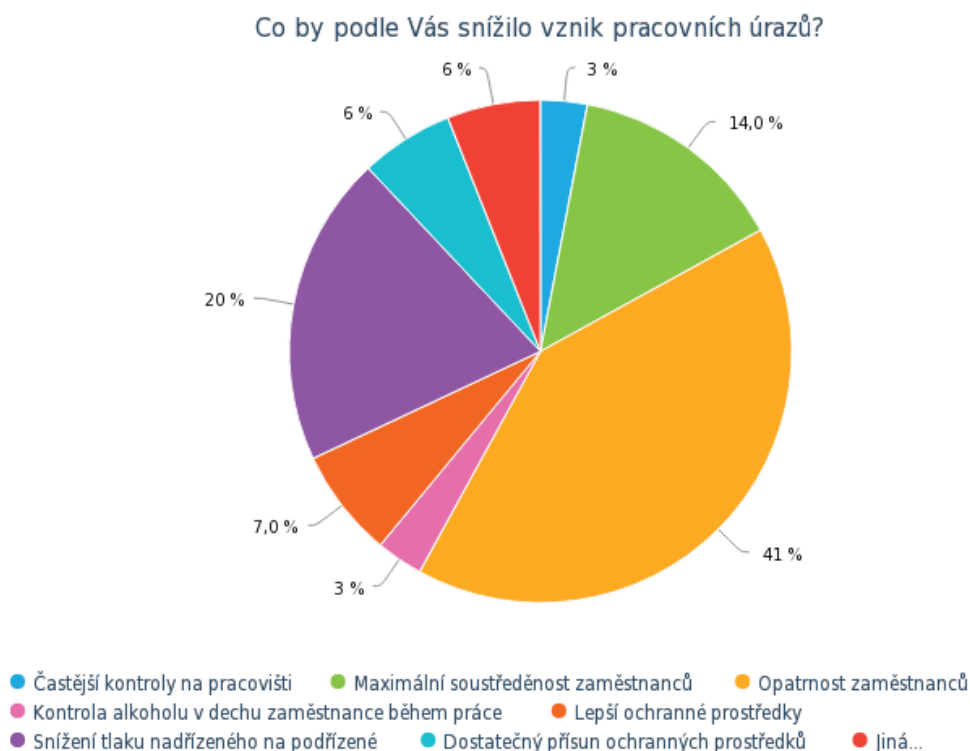
zdroj informací: vlastní šetření

zdroj grafu: www.survio.com

Otázka č. 14: Co by podle Vás snížilo vznik pracovních úrazů?

Tato otázka měla za cíl zjistit, co by dle respondentů mohlo pomoci snížit riziko vzniku pracovních (služebních) úrazů. Ze 100 dotazovaných respondentů uvedli 3 (3 %) „častější kontroly na pracovišti“ jako možnost snížení vzniku pracovních úrazů, 14 (14 %) uvedlo jako možnost snížení rizika „maximální soustředěnost zaměstnance, 41 (41 %) respondentů uvedlo, že by riziko snížila „opatrnost zaměstnanců“. Kontrolu alkoholu v dechu zaměstnanců během práce jako možnost uvedli 3 (3 %) respondenti. 7 (7 %) respondentů uvedlo „lepší ochranné prostředky“ jako snížení rizika vzniku pracovních úrazů. Snížení tlaku nadřizového na podřizované uvedlo 20 (20 %) respondentů. Dostatečný přísun ochranných prostředků uvedlo jako možnost 6 (6 %) respondentů. Jinou možnost snížení vzniku úrazu zvolilo 6 (6 %) respondentů (např. delší odpočinek a kvalita zázemí, lepší mentální klid a pohoda, od každé výše popsané možnosti trochu aj.)

Graf č. 14 - Snížení vzniku pracovních úrazů

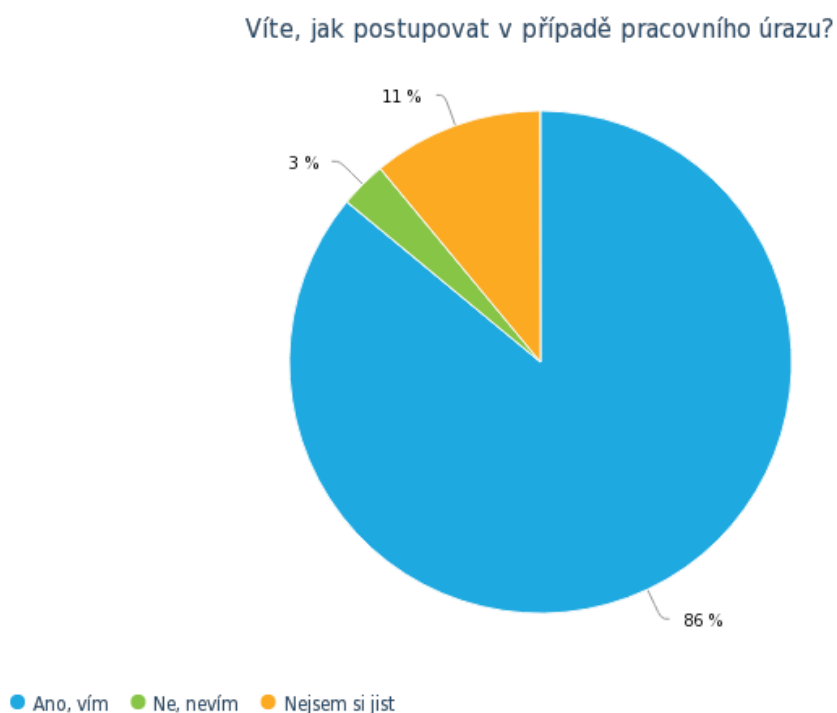
zdroj informací: vlastní šetření

zdroj grafu: www.surveio.com

Otázka č. 15: Víte, jak postupovat v případě pracovního úrazu?

Tato otázka se zabývala problematikou, zda respondenti vědí, jak postupovat v případě výskytu pracovního úrazu v jejich přítomnosti ať už v roli vedoucího pracovníka, či v roli řadového pracovníka. Ze 100 dotazovaných respondentů označilo 86 (86 %) možnost „Ano, vím“ jak postupovat při vzniku úrazu. 3 (3 %) dotazovaní respondenti označili možnost „Ne, nevím“ a 11 (11 %) z dotazovaných respondentů označilo možnost „Nejsem si jist“ jak postupovat v případech pracovních úrazů.

Graf č. 15 - Znalost postupu v případě pracovních úrazů

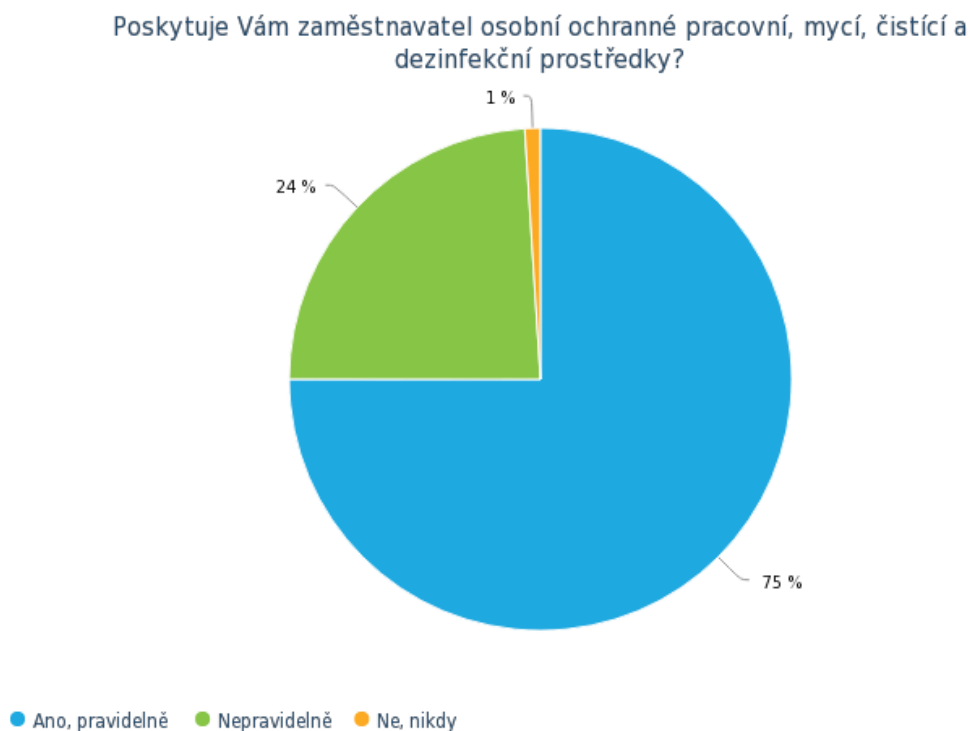
zdroj informací: vlastní šetření

zdroj grafu: www.surveo.com

Otázka č. 16: Poskytuje vám zaměstnavatel osobní ochranné pracovní, mycí, čisticí a dezinfekční prostředky?

Tato otázka byla zaměřena na to, zda zaměstnavatel poskytuje příslušníkům v dostatečné míře a v dostatečném množství osobní ochranné pracovní, mycí, čisticí a dezinfekční prostředky na ochranu jejich zdraví a pro předcházení případných služebních úrazů. Ze 100 dotazovaných respondentů odpovědělo 75 (75 %), že tyto prostředky jim zaměstnavatel pravidelně poskytuje, 24 (24 %) dostává zmíněné prostředky od zaměstnavatele nepravidelně a 1 (1 %) ochranné prostředky nedostává vůbec.

Graf č. 16 - Poskytování ochranných pracovních prostředků zaměstnavatelem

zdroj informací: vlastní šetření

zdroj grafu: www.surveo.com

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo pojednat o problematice BOZP v bezpečnostních sborech České republiky a v druhé části této práce se zaměřit na školení BOZP v prostředí bezpečnostních sborů, formou dotazníkového šetření analyzovat povědomí příslušníků těchto sborů o školení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, pracovních úrazech a jejich správném a včasném školení.

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci je vymezena jako komplexní disciplína, která má jako hlavní úkol vytvářet zaměstnancům bezpečné a zdravé prostředí pro výkon jejich pracovních povinností. Oblast BOZP je upravena zákony, předpisy a nařízeními. V České republice se jedná o přibližně 104 zákonů a vyhlášek. V rámci těchto předpisů jsou rozříděni do několika kategorií: zaměstnanci státní správy, zaměstnanci bezpečnostních sborů, zaměstnanci ozbrojených sil a největší skupinou jsou zaměstnanci v pracovněprávním vztahu.

Teoretická část bakalářské práce popisuje bezpečnost a ochranu zdraví při výkonu služby zakotvené v paragrafech 86 až 92. Jedná se o prevenci rizik a povinnosti bezpečnostního sboru, osobní a ochranné pracovní pomůcky, mycí, čistící a dezinfekční prostředky, povinnosti bezpečnostního sboru při služebních úrazech a nemocích z povolání, služebny a služební prostředí, práva a povinnosti příslušníků. Dále jsou popsány činnosti odborových organizací v souvislosti s BOZP a pracovnělékařské prohlídky. V další kapitole je popsána neodkladná první pomoc a její aspekty k tomu, aby v případě potřeby byla správně a včas aplikována.

Dotazníkovým šetřením mezi příslušníky bezpečnostních sborů jsem chtěl zjistit, zda a jakým způsobem probíhá v jejich zaměstnání školení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Dalším bodem bylo zjistit, zda příslušníci bezpečnostních sborů považují školení BOZP za efektivní a prospěšné. Zjišťoval jsem také, zda respondenti vědí, jak mají postupovat v případě služebních (pracovních) úrazů. U 100 dotazovaných respondentů vyšel vzorek, že se nejvíce jedná o příslušníky Policie České republiky (74 % respondentů z celkového počtu), mužského pohlaví (83 mužů, 17 žen), ve věku mezi 26-35 let, byli v mírně nadpoloviční většině (51 %), kteří slouží u bezpečnostního sboru 1-5 let (celkem 36 % z celkového počtu). U tří čtvrtin respondentů je realizováno školení BOZP formou přečtením příslušných materiálů a podepsáním seznámení s nimi. Jako další možnost většina respondentů zvolila hromadné školení s lektorem. Jen malá skupina uvedla, že v jejich organizaci probíhá školení formou online aplikace. Na otázku, zda

v jejich organizaci probíhá školení BOZP pravidelně odpovědělo tři čtvrtě respondentů, že ano. V drtivé většině byli respondenti proškoleni a seznámeni s bezpečností a ochranou zdraví při práci před započítáním výkonu práce/služby (celkem v 81 %). U otázky, zda probíhá v organizaci při školení BOZP i školení neodkladné předlékařské první pomoci se respondenti rozdělili téměř na stejné třetiny a to tak, že u 38 % respondentů toto školení probíhá v rámci školení BOZP, v 36 % neprobíhá vůbec a u 26 % respondentů probíhá jako samostatné školení. V případě, že neprobíhá či by neprobíhalo školení neodkladné předlékařské první pomoci ať už v rámci školení BOZP, či jako samostatné školení, projevila zájem o toto školení většina dotazovaných (87 %). Skoro polovina respondentů své pracoviště jako neutrální (46 %) a další velká část (36 %) ho považuje za bezpečné. Respondenti v dotazníku na otázku „Co je podle Vás nejčastější příčinou vzniku úrazu na pracovišti?“ uvádějí jako příčinu nesoustředěnost zaměstnance při plnění služebních úkolů a povinností (57 %). Toto nesoustředění se samozřejmě může zkombinovat s řadou dalších příčin, jako nedostatečné pracovní prostředky či dlouhou pracovní dobou. Další otázkou jsem se chtěl zaměřit na to, zda se respondentům v minulosti stal na pracovišti úraz. Více než polovině se v minulosti nestal pracovní úraz (66 %), ale také zde byli respondenti, kterým se v minulosti pracovní úraz stal s následnou pracovní neschopností (18 %), či pracovní úraz, který ale nevyžadoval pracovní neschopnost (17 %). Většina respondentů doposud nebyla svědky pracovního/služebního úrazu svých kolegů (51 %), skoro stejné množství pak bylo svědky takového úrazu buď jednou (23 %), či vícekrát (26 %). Jako možnost snížení rizika vzniku pracovního úrazu vnímá většina respondentů větší opatrnost pracovníků (41 %), dále pak snížení tlaku nadřízeného zaměstnance (20 %). Drtivá většina respondentů (86 %) si jsou vědomi, jak mají postupovat v případě výskytu pracovního úrazu na pracovišti. Jako poslední otázku jsem zvolil, zda respondentům poskytuje zaměstnavatel pravidelně osobní ochranné pracovní pomůcky, mycí, čisticí a dezinfekční prostředky. Na tuto otázku odpovědělo kladně 75 % respondentů, 24 % tyto prostředky dostává nepravidelně a 1 % respondentů uvedlo, že tyto ochranné prostředky vůbec nedostává.

Z výsledků dotazníkových odpovědí jsem se přesvědčil, že ne vždy je možno ochránit své zaměstnance před vznikem pracovních úrazů. Mám za to, že riziko lze snížit opatřeními ve formě pravidelných školení zaměstnanců, kteří by měli být dostatečně informováni, a to nejen absolvováním školení a poté podepsáním seznámení se s příslušnými materiály, ale měli by být při školeních aktivně zapojováni ve formě příkladů z praxe nebo řešením samostatných úkolů, či formou různých vědomostních kvízů. Dle

mého názoru by tato školení byla daleko efektivnější, jelikož člověk, který si uloží vědomosti do paměti zábavou formou, si pamatuje tyto informace daleko déle.

Další možností absolvování školení BOZP dle mého názoru je formou online aplikace, při které je zaměstnanec nucen se aktivně zapojovat do školení formou různých rébusů zaměřených na problematiku BOZP, studiem materiálů, videí a poté vyplnění testů z probrané látky. Tyto testy by účastníkovi neumožňovaly získání potvrzení o absolvování školení, pokud by nezískal určený počet bodů a tím celé školení úspěšně nezakončil. Test by mohl opakovat vícekrát a tímto způsobem by mohlo docházet k zapamatování si správných odpovědí na dříve chybně zodpovězené otázky.

Další možností, jak je dle mého názoru možné předcházet vzniku pracovních úrazů na pracovišti a zajištění maximálního soustředění na zadanou práci a tím eliminovat možnost vzniku těchto úrazů je větší motivace pracovníků k dodržování správných pracovních postupů ať finančními, či jinými benefity (poukazy na sportovní aktivity, relaxační pobyty apod.)

Nesmíme dále zapomínat na školení první pomoci, které ve většině případů probíhá v rámci školení BOZP, nebo jako samostatné školení a většinou pouze teoretickou formou. I zde je možné toto školení udělat zajímavějším, zábavnějším a příslušníkům jej příjemnit formou např. celodenního školení, které je rozděleno na teoretickou a praktickou část. V praktické části by se příslušníci zaměřili na nácvik reálných situací a ve spolupráci a koordinaci mezi těmito příslušníky, jelikož si myslím, že nejen v bezpečnostních sborech, ale i v soukromém sektoru je spolupráce při mimořádných událostech velmi důležitá. Nácvik mimořádných situací se simulací reálných zranění připraví příslušníky daleko lépe na zvládnání takovýchto událostí a ve většině případu zajistí jejich lepší a snadnější zvládnutí.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. HLOUŠKOVÁ, Pavla. *Zákoník práce: prováděcí nařízení vlády a další související předpisy: s komentářem k ...*. Olomouc: ANAG, 2019. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7554-190-1.
2. JANÁKOVÁ, Anna. *Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*. Olomouc: ANAG, 2018. Práce, mzdy, pojištění. ISBN isbn978-80-7554-171-0.
3. NEUGEBAUER, Tomáš. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce neboli, O čem je současná BOZP. 2.*, aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-106-4.
4. ŠUBRT, B. A KOL. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci: podle právního stavu k 15. 4. 2003*. Olomouc: ANAG, 2003, ISBN 80-7263-172-1.
5. TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG, 2019-. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7554-234-2.

Elektronické zdroje

1. *Vítejte na oficiálních stránkách Českého červeného kříže* [online]. Copyright ©p [cit.19.03.2021]. Dostupné z: <https://www.cervenkykriz.eu/files/files/cz/standardy/standardy-prvni-pomoci-2017.pdf>
2. *Dotazník zdarma | Vytvořit online dotazník | Survio.com*. [online]. Copyright © 2020 Survio [cit. 31.03.2021]. Dostupné z: <https://www.survio.com/cs/>

Legislativní dokumenty

1. Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 64, s. 2330-2435. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
2. Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 94, s. 5118-5144. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
3. Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 21, s. 671-699. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

4. Nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 178 s. 11033-11041. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
5. Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 131 s. 4802-4838. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
6. Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 74 s. 3622-3662. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
7. Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 57 s. 6770-6800. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
8. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 11 s. 354-464 3622-3662. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

Seznam zkratek

BOZP – Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

EKG – Elektrokardiografie

FFP – Filtrační maska na tvář (filtering face piece)

ORL – Otorhinolaryngologie

PCR – Polymerázová řetězová reakce (Polymerase Chain Reaction)

ZSP – Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů